Gemeente Amsterdam

Draagvlakonderzoek nieuwe windmolens in Amsterdam

Onderzoek, Informatie en Statistiek

In opdracht van: Ruimte en Duurzaamheid, programma Klimaatneutraal

Projectnummer: 20278

Greven, Jessica

Jong, Idske de

Bezoekadres: Weesperstraat 113-117 Telefoon 06 3900 6024

Postbus 658, 1000 AR Amsterdam data.amsterdam.nl

j.greven@amsterdam.nl

Amsterdam, oktober 2020

Foto voorzijde: Windmolens Westrandweg (A5) en Australiëhavenweg, fotograaf Edwin van Eis (2017))

Inhoud

Samenvatting **5**

Inleiding **10**

1 Windmolens in het algemeen **12**

1.1 Ruime meerderheid is positief over extra windmolens in Amsterdam 12
1.2 In zoekgebieden meer weerstand tegen extra windmolens bij woningeigenaren 14
1.3 Jongeren zijn vaker voorstander van bijplaatsing van extra windmolens 16
1.4 Argumenten voor en tegen extra windmolens in Amsterdam 17

2 Windmolens in zoekgebieden **18**

2.1 Meerderheid voor bijplaatsing van windmolens in het Havengebied en de Brettenzone 18
2.2 Mening over windmolens in de zoekgebieden zelf: NIMBY-effect duidelijk zichtbaar 20
2.3 Argumenten voor en tegen plaatsing van extra windmolens in zoekgebieden 20

3 Havengebied en de Brettenzone **22**

3.1 Ruime meerderheid voor plaatsing van extra windmolens in het Havengebied en de Brettenzone 22

4 Noorder IJ-plas en havengebied sd Noord **24**

4.1 Meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in de Noorder IJ-plas en het havengebied Noord 24

5 Noordrand A10 **26**

5.1 Iets meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in Noordrand A10 26

6 IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland **28**

6.1 Iets meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland 28

7 Gaasperplas en Diemerscheg **30**

7.1 Meer tegen- dan voorstanders van plaatsing van extra windmolens in Gaasperplas en Diemerscheg 30

8 Amstel III omgeving **32**

8.1 Meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in Amstel III omgeving 32

9 Amstelscheg **34**

9.1 Meerderheid tegen plaatsing van extra windmolens in Amstelscheg 34

Bijlage 1 Werkwijze **36**

Uitvoering onderzoek in zoekgebieden 36
Uitvoering onderzoek stadsbrede Monitor Draagvlak Klimaatneutraal 39

Bijlage 2 Profiel van de respondenten **41**

Bijlage 3 Vragenlijst **43**

Samenvatting

De gemeente Amsterdam wil een leefbare en toekomstbestendige stad zijn. De ambitie van de gemeente is om meer dan 50 MegaWatt extra opgesteld vermogen windenergie te realiseren in 2030 (en de vergunningen uiterlijk 1 januari 2025 te hebben verleend). Dit is vastgesteld door de gemeenteraad in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en door het college van B&W in de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (RES).

Meer dan 50 MW extra vermogen aan windenergie betekent circa 17 extra windmolens van 3MW of meer van 2MW per stuk. De gemeenteraad heeft 7 zoekgebieden vastgesteld waarin plaatsing van extra windmolens mogelijk zou kunnen zijn.

Overzichtskaart van de 7 zoekgebieden voor windmolens in Amsterdam

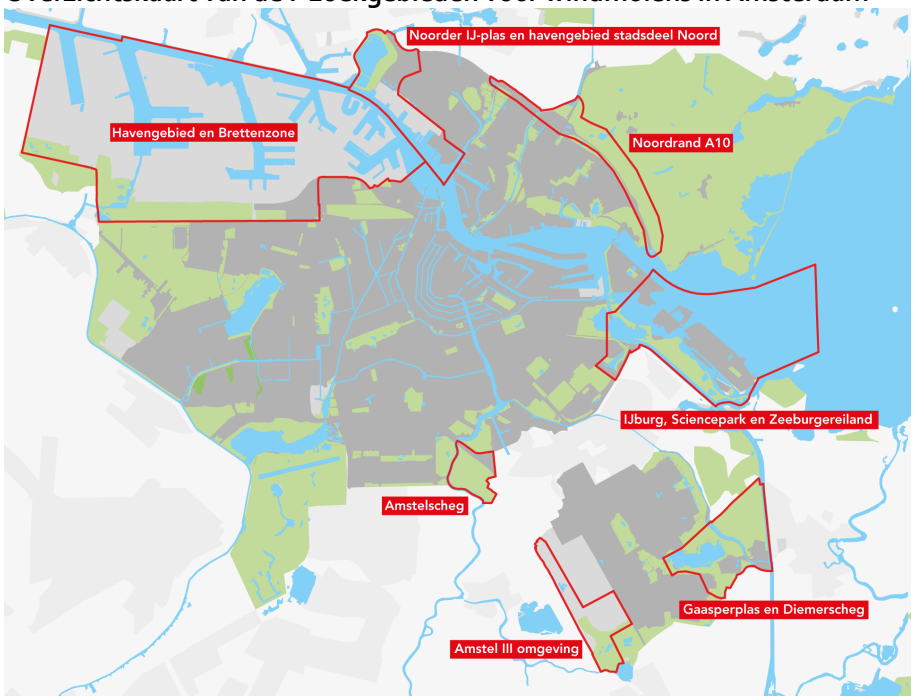

Onderzoek, Informatie en Statistiek heeft op verzoek van het Programma Klimaatneutraal twee onderzoeken uitgevoerd waarin de houding van mensen die in de zoekgebieden wonen is onderzocht en die van Amsterdammers in de rest van de stad. De centrale vraag is hoe men over het bijplaatsen van windmolens in het algemeen denkt, en wat men ervan vindt als de windmolens in (één van) de zeven zoekgebieden geplaatst zouden worden.

Ruime meerderheid is positief over extra windmolens in Amsterdam

Uit beide onderzoeken blijkt dat een ruime meerderheid positief is over de plaatsing van extra windmolens in Amsterdam. Ruim de helft van de respondenten die in en rond de *zoekgebieden*

wonen geeft aan dat zij het (helemaal) *eens* is met de plaatsing van extra windmolens in de stad (56%). Bij respondenten uit de rest van de *stad* ligt dit aandeel hoger, namelijk op 65%.
Onder bewoners in en rond de zoekgebieden is de weerstand tegen bijplaatsing van windmolens groter dan in de rest van de stad: 30% versus 14%.

Figuur 1 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577) en stad (n=1649)

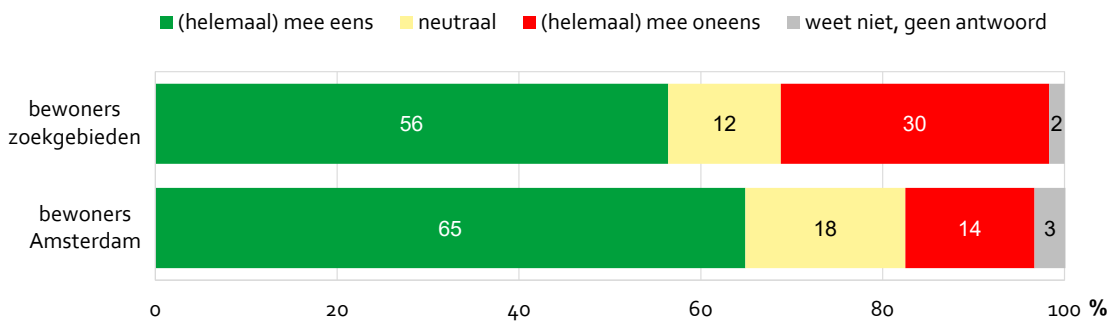

Bron: OIS

Jongeren zijn vaker voorstander van bijplaatsing van extra windmolens
In beide onderzoeken zien we dat mensen onder de 50 jaar vaker voor het bijplaatsen van extra windmolens in de stad zijn. In de zoekgebieden zien we dat bijna acht van de tien jongeren van 16 tot 35 jaar het er (helemaal) mee *eens* zijn dat er extra windmolens bijkomen in de stad (zie figuur 2). Bij respondenten uit de rest van de stad ligt het aandeel voorstanders in dezelfde leeftijdsgroep iets boven de 70%. Dat is van een vergelijkbaar niveau als onder respondenten uit de leeftijdsgroep 35 tot 50 jaar (zie figuur 3).

Figuur 2 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen naar leeftijdsgroep, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

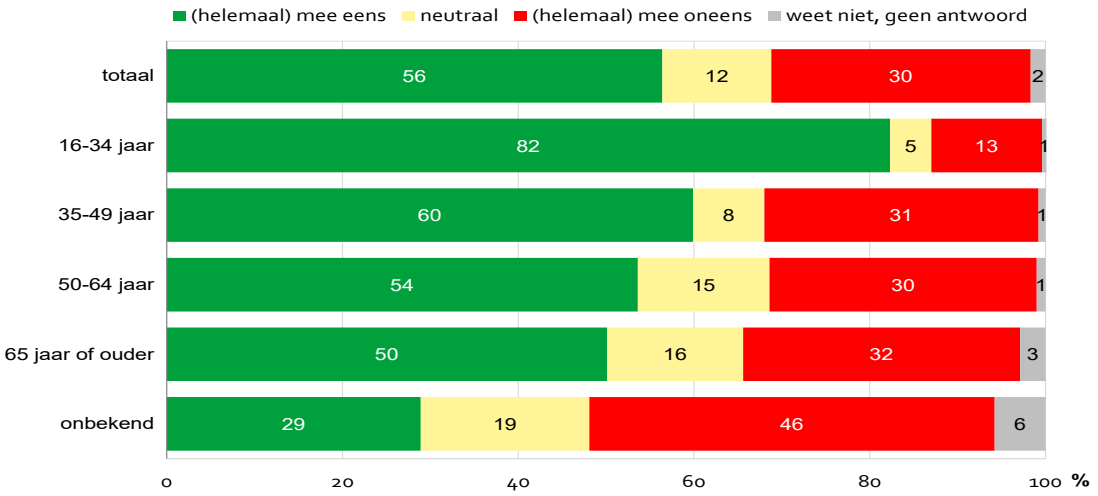

Bron: OIS

Figuur 3 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen naar leeftijdsgroep, huishoudens in de stad(sdelen) (n=1649)

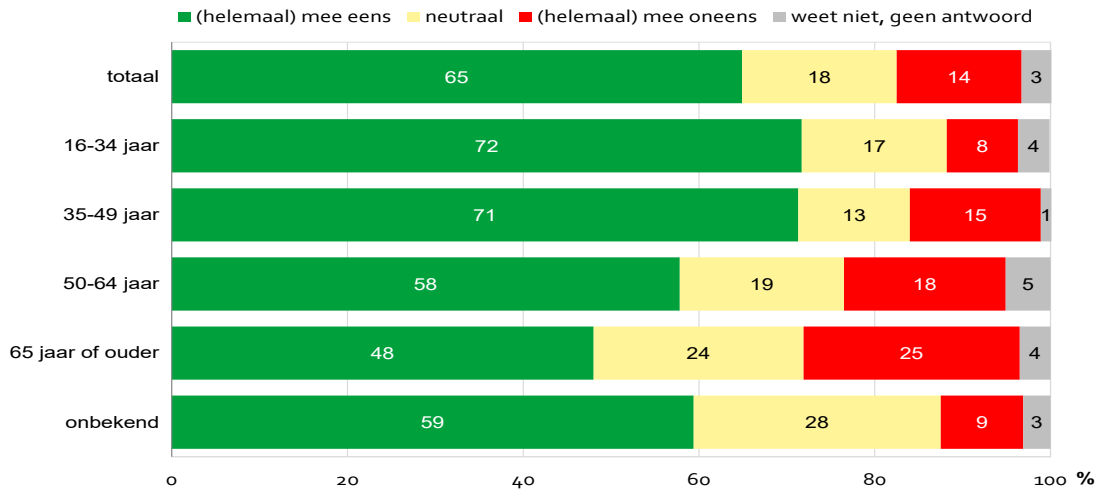

Bron: OIS

In drie gebieden meer voor- dan tegenstanders van bijplaatsing van extra windmolens

Een van de zoekgebieden, Het Havengebied en de Brettenzone, wordt door zowel bewoners van zoekgebieden als andere Amsterdammers aangemerkt als het meest geschikte gebied voor extra windmolens (ruim 70%). De overige respondenten zijn tegen, hebben een neutrale houding ten aanzien van bijplaatsing of hebben geen antwoord op de vraag (zie de figuren 4 en 5 op de volgende pagina). In het westelijk havengebied stonden in 2019 37 windmolens.

Daarnaast blijkt uit beide onderzoeken dat er meer voor- dan tegenstanders zijn die vinden dat ook het gebied van de Noorder IJ-plas en havengebied stadsdeel Noord, en het gebied omgeving Amstel III geschikt zijn, zij het in iets mindere mate dan het Havengebied en de Brettenzone.

Over de gebieden Noordrand A10 en IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland zijn de meningen verdeeld: hier houden voor- en tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in die gebieden elkaar enigszins in evenwicht, vooral onder respondenten uit de zoekgebieden.

De gebieden Gaasperplas en Diemerscheg en Amstelscheg zijn volgens respondenten uit beide onderzoeken minder geschikt om extra windmolens te plaatsen: in beide onderzoeken zijn er meer tegenstanders dan voorstanders.

Figuur 4 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen en ten opzichte van bijplaatsing in zoekgebieden, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

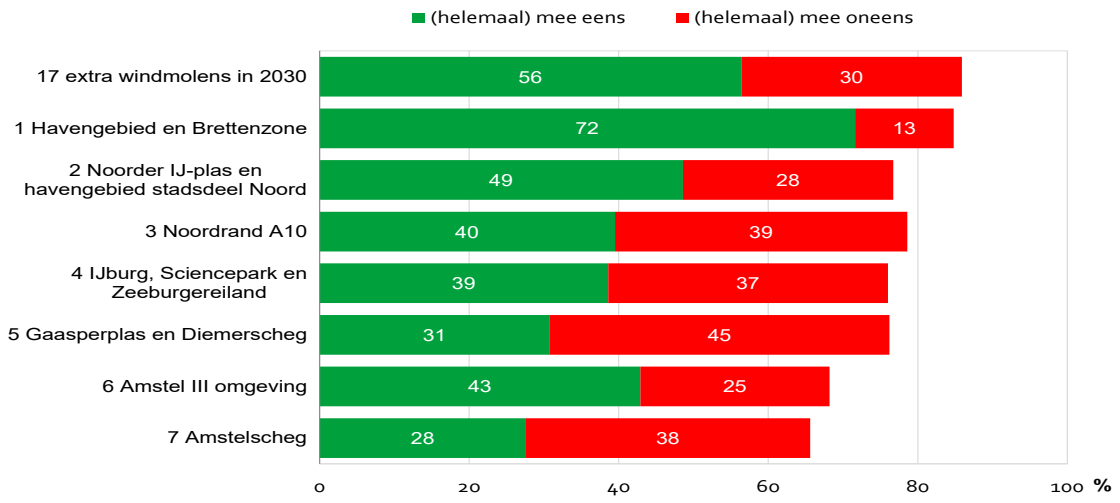

Bron: OIS

Figuur 5 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen (n=1649) en ten opzichte van bijplaatsing in zoekgebieden (n=919), huishoudens in de stad(sdelen)

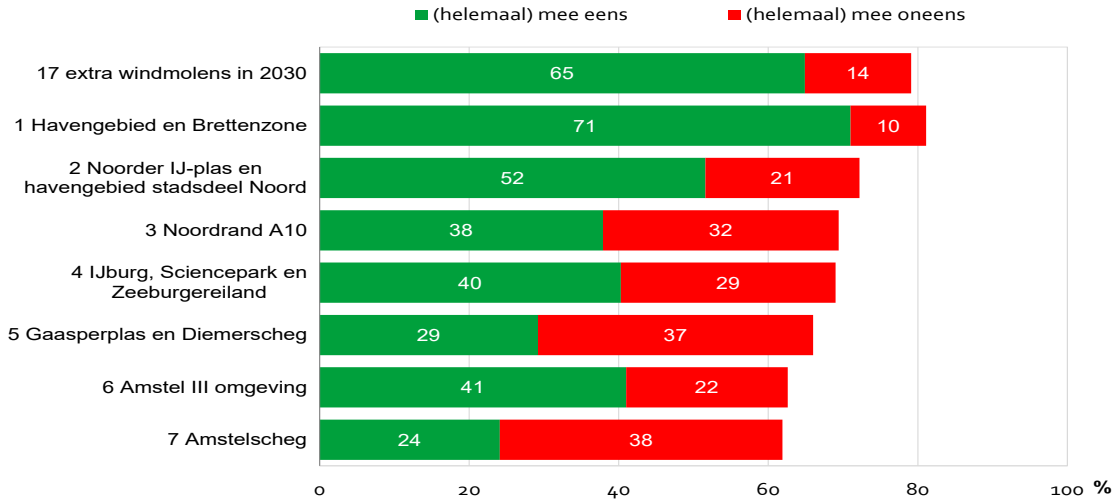

Bron: OIS

NIMBY-effect duidelijk zichtbaar in de zoekgebieden

De meerderheid van de respondenten die in en rond de zoekgebieden wonen is *tegen* plaatsing van windmolens in hun eigen gebied, met uitzondering van respondenten die in het Havengebied en de Brettenzone wonen. De overige respondenten zijn voor, hebben een neutrale houding ten aanzien van bijplaatsing of hebben geen antwoord op de vraag.

In het gebied Amstelscheg is nagenoeg iedereen tegen windmolens in hun gebied. Ook in het gebied Gaasperplas en Diemerscheg is de weerstand tegen plaatsing van windmolens hoog: driekwart van de respondenten uit dat gebied is tegen.

Er is sprake van een duidelijk NIMBY-effect: de meeste mensen zijn voor de plaatsing van extra windmolens in de stad, maar niet bij hen in de buurt (Not In My Back Yard).

Figuur 6 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen en ten opzichte van bijplaatsing in zoekgebieden, huishoudens uit het eigen zoekgebied (n=1577)

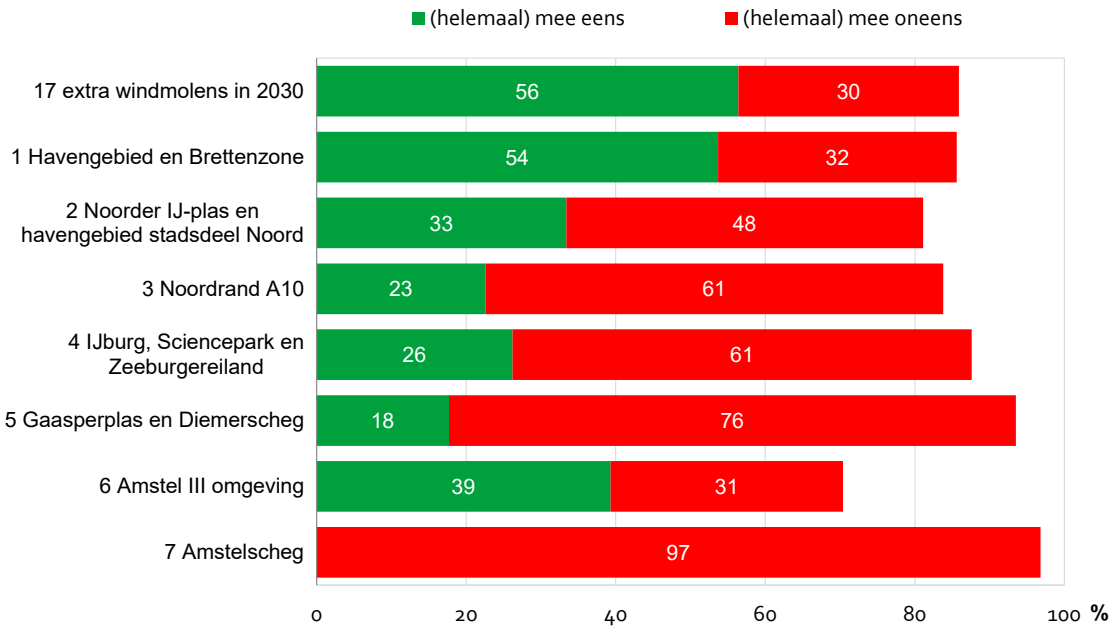

Bron: OIS

Inleiding

De gemeente Amsterdam wil een leefbare en toekomstbestendige stad zijn. De ambitie van de gemeente is om meer dan 50 MegaWatt extra opgesteld vermogen windenergie te realiseren in 2030 (en de vergunningen uiterlijk 1 januari 2025 te hebben verleend). Dit is vastgesteld door de gemeenteraad in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en door het college van B&W in de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (RES).

Meer dan 50 MW extra vermogen aan windenergie betekent circa 17 extra windmolens van 3MW of meer van 2MW per stuk. De gemeenteraad heeft 7 zoekgebieden vastgesteld waarin plaatsing van extra windmolens mogelijk zou kunnen zijn. De verwachting is dat hiervan maximaal de helft in het havengebied past (RES-zoekgebied #1). De windmolens zullen ongeveer 150 meter hoog worden en volgens alle wettelijke normen worden geplaatst (o.a. ten aanzien van geluid en slagschaduw).

Met de Amsterdamse ambitie voor meer windmolens én zonnepanelen op de helft van de geschikte daken wordt in 2030 genoeg duurzame elektriciteit opgewekt voor 80% van de Amsterdamse huishoudens. Bewoners in de buurt van de windmolens krijgen de mogelijkheid om mee te denken over de plannen en om financieel mee te profiteren van de opbrengsten.

In de zomer van 2019 stonden er 37 windmolens in het westelijk havengebied en 1 in het havengebied van stadsdeel Noord. Tussen 2019 en heden zijn 20 windmolens a 0,66 MW weggehaald en 4 windmolens à 2,2 MW teruggeplaatst. Inmiddels worden 6 windmolens à 2,2 MW teruggeplaatst langs de Nieuwe Hemweg. Deze zijn in aanbouw.

Overzichtskaart van de 7 zoekgebieden voor windmolens in Amsterdam

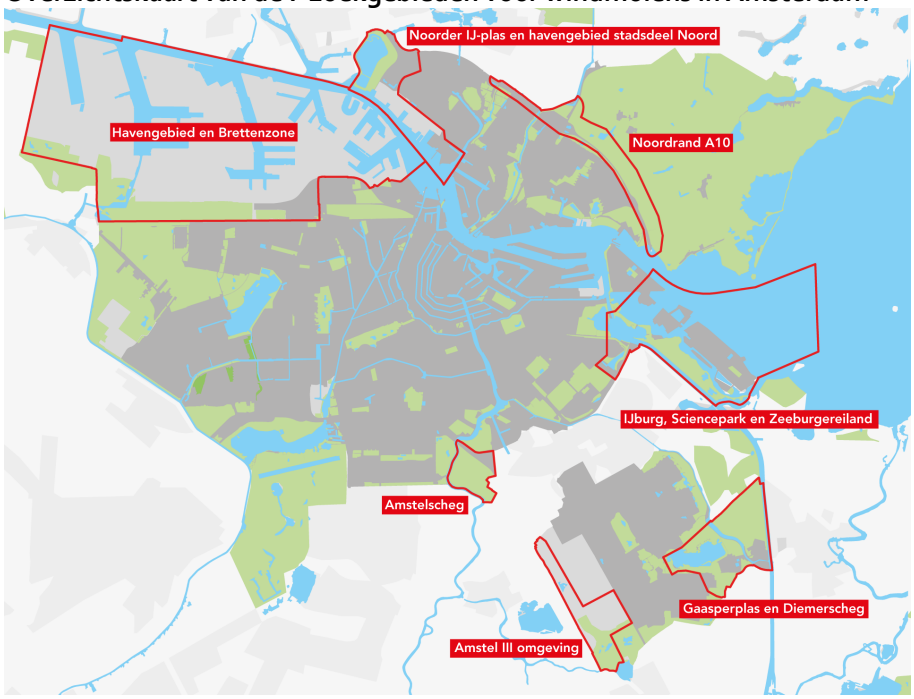

Op verzoek van Programma Klimaatneutraal heeft Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) in augustus en september 2020 nader draagvlakonderzoek uitgevoerd onder bewoners in en rondom de zeven zoekgebieden, zij zijn immers direct belanghebbenden als er windmolens bij hen in de buurt geplaatst gaan worden. Daarnaast zijn dezelfde vragen als onderdeel opgenomen in de door OIS uitgevoerde stadsbrede Monitor Draagvlak Klimaatneutraal. Deze monitor verschijnt in het najaar van 2020.
De centrale vragen die aan bod komen zijn: houding ten aanzien van windenergie in het algemeen en houding ten aanzien van windmolens in de directe nabijheid van de woning in het bijzonder.

Voor het ondezoek onder *bewoners in en rondom de zeven zoekgebieden* werden 12.118 huishoudens benaderd. Er hebben 1.577 bewoners aan dit onderzoek meegedaan wat neerkomt op een responspercentage van 13%.
Voor het *stadsbrede* onderzoek nodigden we 2.400 leden van het Amsterdampanel uit, waarvan er 1.320 aan het onderzoek hebben meegedaan, dat is een responspercentage van 55%. Daarnaast werden 371 mensen face-to-face ondervraagd. Uiteindelijk hebben 1.691 respondenten aan het onderzoek meegedaan. De respons van dit onderzoek is gewogen op opleidingsniveau, leeftijdsgroep en herkomstgroep om tot een betere afspiegeling van de Amsterdamse bevolking te komen. Door het wegen is het totaal aantal respondenten iets afgenomen tot 1.649. De gepresenteerde resultaten in dit rapport zijn de gewogen resultaten daar waar het om het stadsbrede onderzoek gaat. Hierbij zijn de resultaten voor stadsdeel B Westpoort buiten beschouwing gelaten vanwege de lage aantallen respondenten (2 respondenten).

Leeswijzer
In hoofdstuk 1 wordt de houding ten aanzien van extra windmolens in de stad besproken. In hoofdstuk 2 gaat het over de mogelijke plaatsing van extra windmolens in de zeven zoekgebieden. In de hoofdstukken 3 tot en met 9 worden de resultaten per zoekgebied besproken. Ten slotte treft u in een aantal bijlagen zowel de onderzoeksaanpak, responsverantwoording en gehanteerde vragenlijst aan.

1 Windmolens in het algemeen

1.1 Ruime meerderheid is positief over extra windmolens in Amsterdam

Uit beide onderzoeken blijkt dat een ruime meerderheid positief is over de plaatsing van extra windmolens in Amsterdam. Ruim de helft van de respondenten die in en rond de *zoekgebieden* wonen geeft aan dat zij het (helemaal) *eens* is met de plaatsing van extra windmolens in de stad (56%). Bij respondenten uit de rest van de *stad* ligt dit aandeel hoger, namelijk op 65%.
Onder bewoners in en rond de zoekgebieden is de weerstand tegen bijplaatsing van windmolens groter dan in de rest van de stad: 30% versus 14%.

Figuur 1.1 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577) en stad (n=1649)

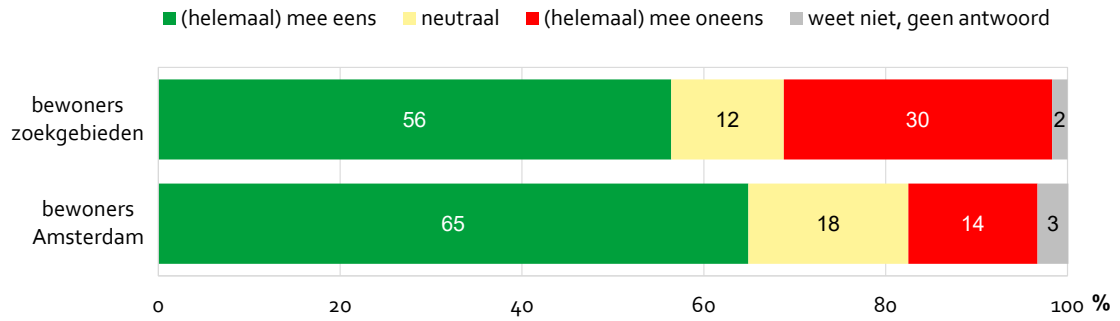

Bron: OIS

In de figuren 1.2 en 1.3 op de volgende pagina is dezelfde informatie weergegeven op gebiedsniveau voor respondenten uit de zoekgebieden, en stadsdeelniveau voor respondenten uit de rest van de stad.
Uit figuur 1.2 blijkt dat het aandeel voorstanders van extra windmolens in de stad onder respondenten uit de zoekgebieden hoger dan gemiddeld is in het Havengebied en de Brettenzone (64% versus 56% gemiddeld), in gebied van de Amstel III omgeving (61%), en in de Noorder IJ-plas en het havengebied stadsdeel Noord (60%). Daarentegen is duidelijk dat de overgrote meerderheid van de respondenten uit het gebied Amstelscheg *tegen* het bijplaatsen van extra windmolens is (65% versus 30% gemiddeld).

Figuur 1.2 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

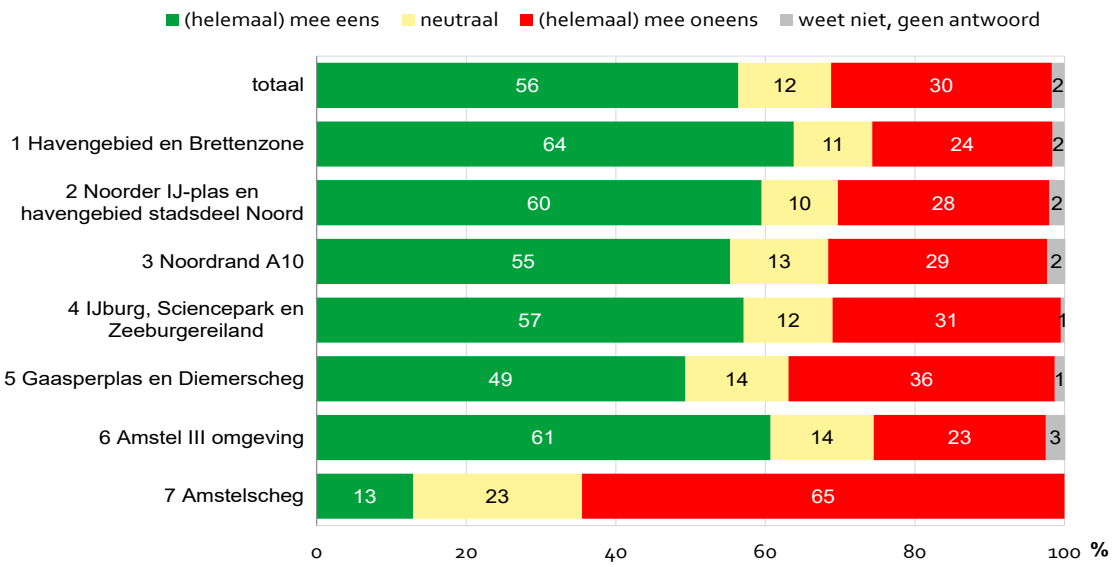

Bron: OIS

Uit figuur 1.3 blijkt dat bewoners uit stadsdeel West vaker voorstander van extra windmolens in de stad zijn dan gemiddeld: 78% versus 65% gemiddeld. In de stadsdelen Zuid (54%) en Oost (58%) is het aandeel voorstanders lager dan gemiddeld.

Figuur 1.3 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen, huishoudens in de stadsdelen (n=1649)

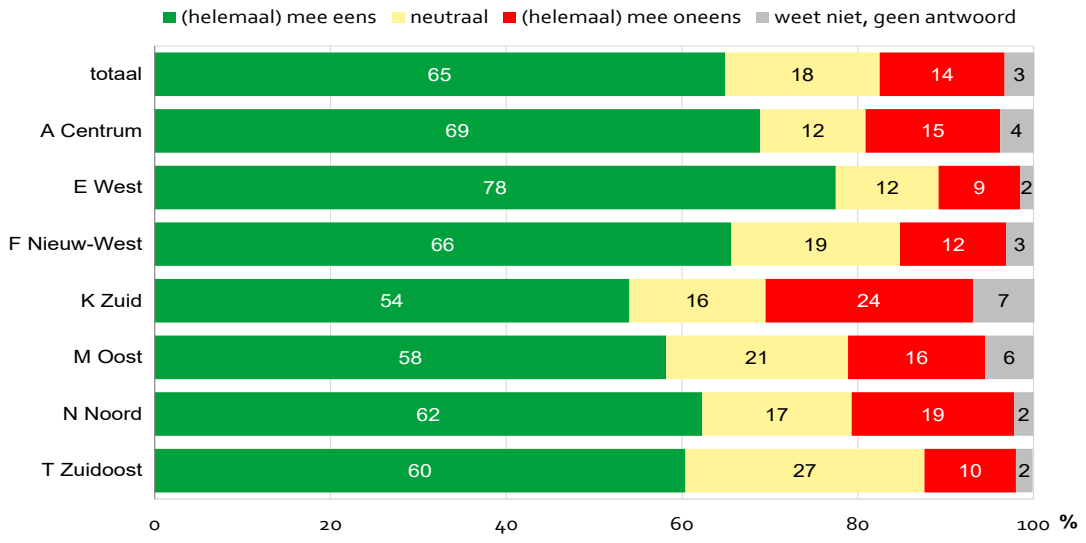

Bron: OIS

Mensen die in een straal van 350 meter rondom de zoekgebieden wonen, wonen soms buiten Amsterdam. In de volgende figuur is de houding over bijplaatsing van windmolens in de stad weergegeven van respondenten die in de zoekgebieden wonen naar woonplaats.
Bij sommige gemeenten is het aantal respondenten te laag om betrouwbare uitspraken te doen over hun houding ten aanzien van extra windmolens in de zoekgebieden. Het gaat hierbij om de gemeenten Abcoude, Landsmeer, Oostzaan, Ouderkerk aan de Amstel en Weesp. De informatie is hier slechts indicatief, maar is voor de volledigheid toch opgenomen.

Figuur 1.4 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen, huishoudens in de zoekgebieden naar plaats (n=1577)

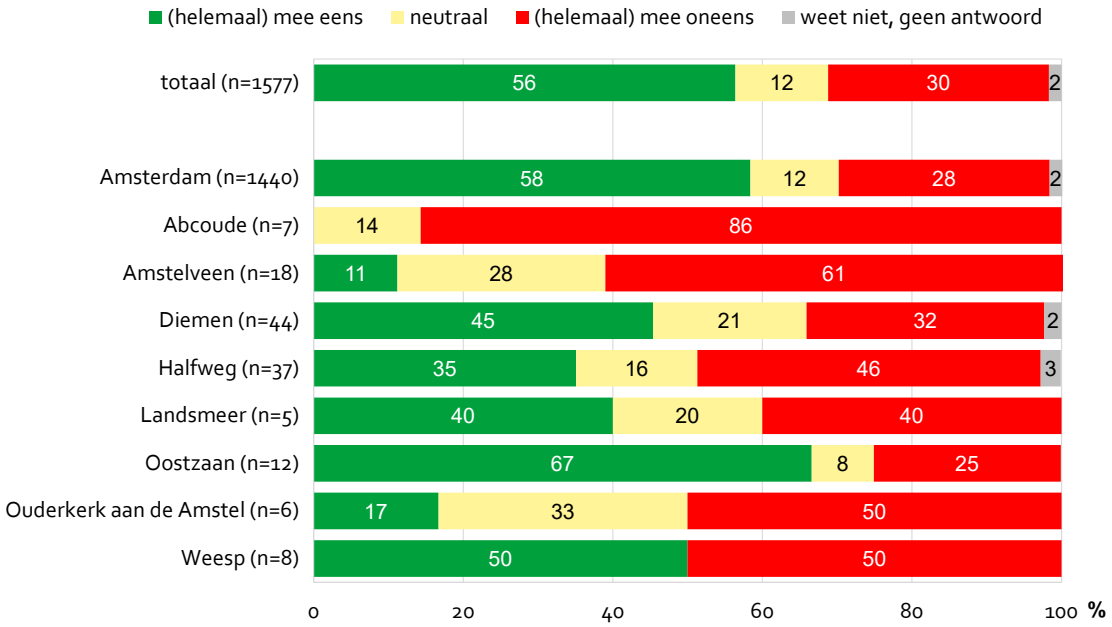

Bron: OIS

1.2 In zoekgebieden meer weerstand tegen extra windmolens bij woningeigenaren

Hoewel bij eigenaren van een koopwoning onder de respondenten in de zoekgebieden iets meer dan de helft voorstander van bijplaatsing van extra windmolens is, is 34% het er (helemaal) mee *oneens*. In alle huursectoren is die weerstand veel lager. Met name in de vrije huursector is het aandeel voorstanders van bijplaatsing hoog, ruim zeven van de tien respondenten die van een particulier of woningcorporatie huren zijn het er (helemaal) mee *eens* dat er in Amsterdam extra windmolens zullen worden geplaatst (zie figuur 1.5).
Onder respondenten uit de rest van de stad zien we dit verschil tussen koop en huur niet optreden, hooguit is onder respondenten met een particuliere vrije sector huurwoning het aandeel met een neutrale houding ten aanzien van bijplaatsing hoger dan gemiddeld (29% versus 18% gemiddeld), waardoor het aandeel voorstanders onder hen lager is (zie figuur 1.6).

Slechts een enkele keer is de waardevermindering van het eigen huis reden om tegen de plaatsing van extra windmolens te zijn.

Figuur 1.5 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen naar eigendomsverhouding, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

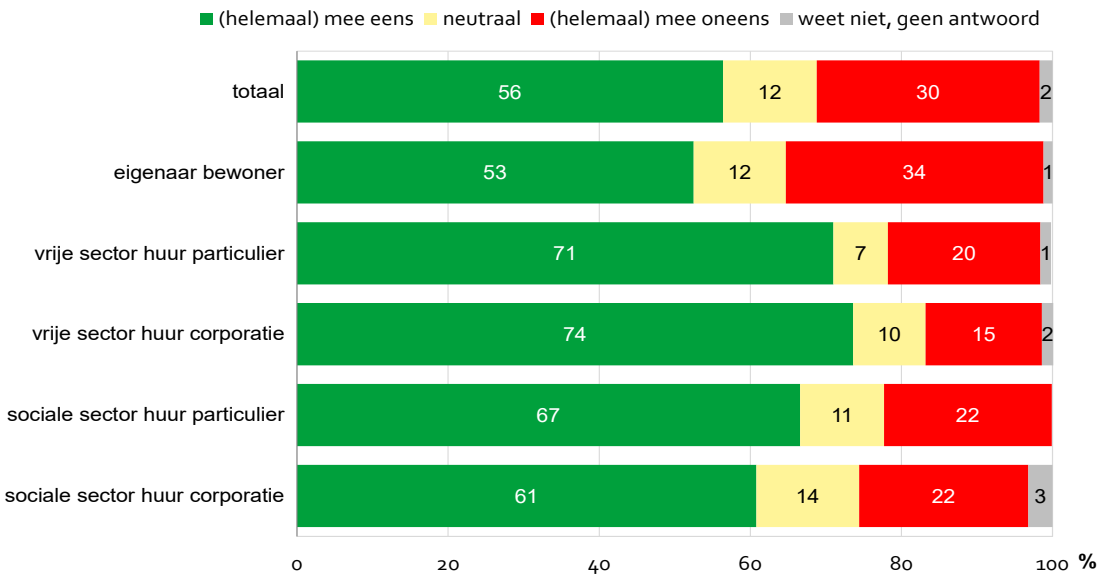

Bron: OIS

Figuur 1.6 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen naar eigendomsverhouding, huishoudens in de stad(sdelen) (n=1649)

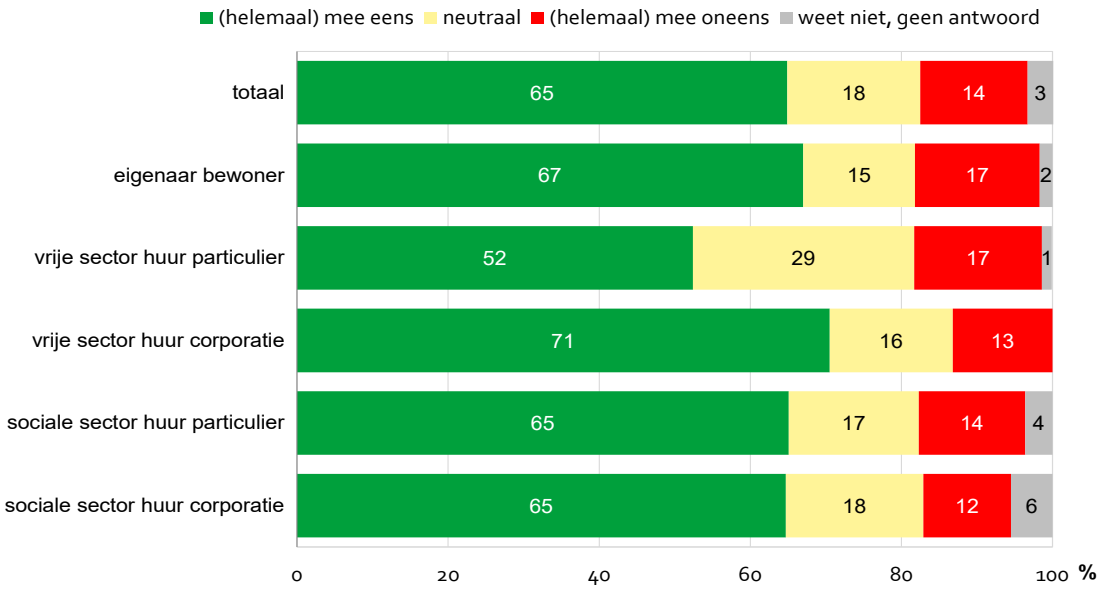

Bron: OIS

1.3 Jongeren zijn vaker voorstander van bijplaatsing van extra windmolens

In beide onderzoeken zien we dat mensen onder de 50 jaar vaker voor het bijplaatsen van extra windmolens in de stad zijn. In de zoekgebieden zien we dat bijna acht van de tien jongeren van 16 tot 35 jaar het er (helemaal) mee *eens* zijn dat er extra windmolens bijkomen in de stad (zie figuur 1.7). Bij respondenten uit de rest van de stad ligt het aandeel voorstanders in dezelfde leeftijdsgroep iets boven de 70%. Dat is van een vergelijkbaar niveau als onder respondenten uit de leeftijdsgroep 35 tot 50 jaar (zie figuur 1.8).

Figuur 1.7 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen naar leeftijdsgroep, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

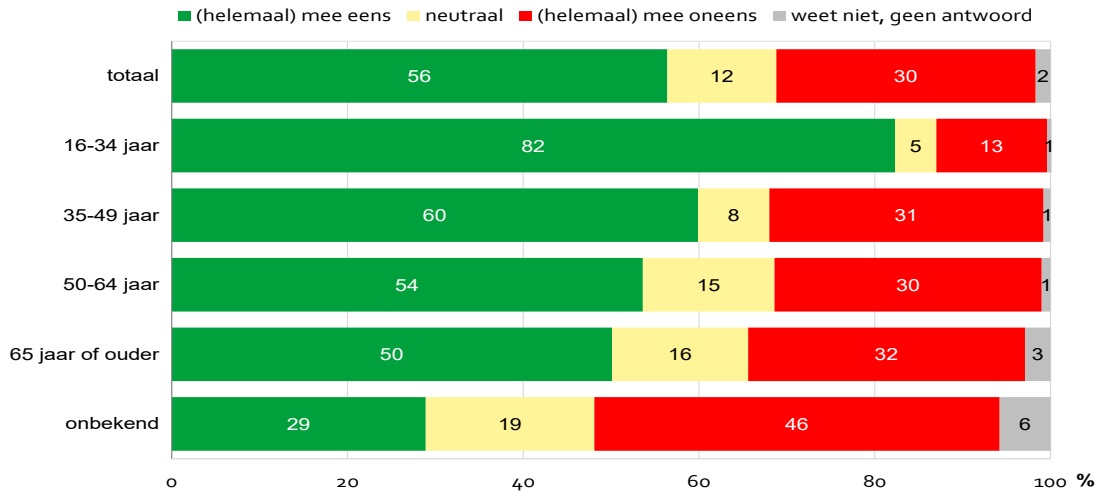

Bron: OIS

Figuur 1.8 Houding ten opzichte van extra windmolens in het algemeen naar leeftijdsgroep, huishoudens in de stad(sdelen) (n=1649)

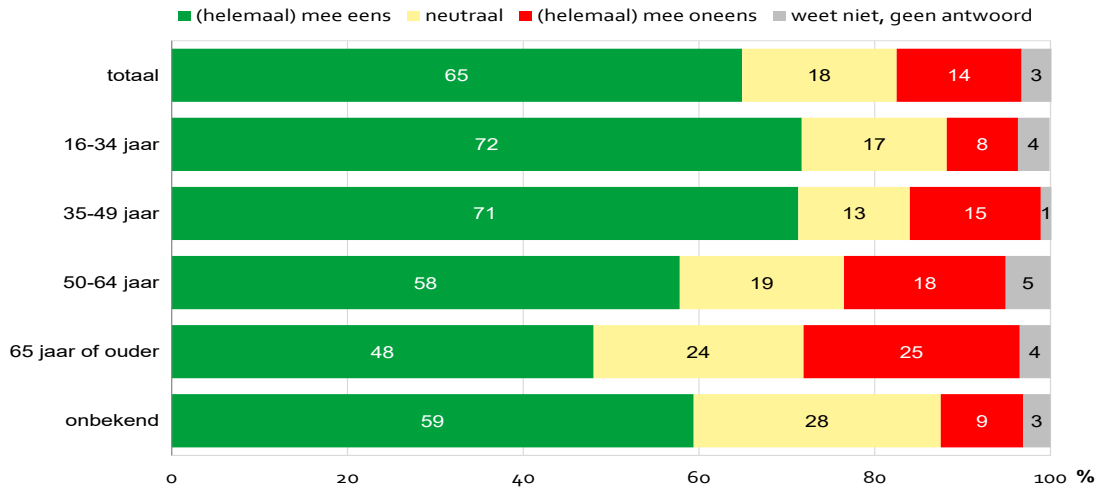

Bron: OIS

1.4 Argumenten voor en tegen extra windmolens in Amsterdam

Voorstanders van windmolens geven onder andere aan dat het duurzaam opwekken van energie voor hen belangrijk is, het is beter voor het milieu en klimaat, men is blij dat er dan geen fossiele brandstoffen als kolen, olie en gas gebruikt hoeven worden, of kernenergie. Het is CO2-neutraal en het levert volgens sommigen meer energie op dan zonnepanelen. Sommige mensen geven aan dat ze ervan uitgaan dat de plaatsing van windmolens onderdeel vormt van een integrale aanpak van de energietransitie. Daarnaast dringt men erop aan dat de overheid ook aandacht moet besteden aan het terugdringen van energiegebruik in het algemeen. Men vindt het goed dat windmolens aan de rand van de stad gerealiseerd zullen worden, dat zijn immers dunbevolkte gebieden. Windmolens zijn niet mooi, maar wel een noodzakelijke en effectieve manier om duurzame energie op te wekken. Amsterdam moet daarbij voorop lopen volgens sommige mensen.

Tegenstanders zijn niet specifiek tegen duurzaamheid, ze vinden dat windmolens niet thuis horen in een dichtbevolkte stad als Amsterdam waar bovendien ook veel bijgebouwd wordt. Het is meer iets voor een gebied waar weinig mensen wonen, zoals bijvoorbeeld op zee of ergens in een landelijk gebied.
Daarnaast twijfelt men aan de opbrengst van windmolens: nogal wat mensen geven aan dat die opbrengst discutabel is en dat er ook alternatieven voorhanden zijn die op dit moment nog niet volledig worden benut, zoals bijvoorbeeld het aanleggen van zonnepanelen op alle daken in de stad.
Afgezien daarvan vindt men dat windmolens de horizon vervuilen, ze zijn niet goed voor de kleine groengebieden en fauna in de stad, ze zijn lelijk en veel te hoog: veel mensen moeten daar tegenaan kijken, vooral als ze te dicht op de bebouwing staan. Respondenten die in de buurt van windmolens in de stad wonen geven regelmatig aan last te hebben van slagschaduw maar vooral van de herrie die windmolens produceren.

Alle toelichtingen die respondenten uit beide onderzoeken hebben gegeven op de vragen over extra windmolens in het algemeen en in de zeven zoekgebieden in het bijzonder zijn opgenomen in een apart bijlagerapport.

2 Windmolens in zoekgebieden

De gemeenteraad heeft 7 zoekgebieden vastgesteld waarin plaatsing van extra windmolens mogelijk zou kunnen zijn. De verwachting is dat hiervan maximaal de helft in het havengebied past (RES-zoekgebied #1). De windmolens zullen ongeveer 150 meter hoog worden en volgens alle wettelijke normen worden geplaatst (o.a. ten aanzien van geluid en slagschaduw).

In de zomer van 2019 stonden er 37 windmolens in het westelijk havengebied en 1 in het havengebied van stadsdeel Noord. Tussen 2019 en heden zijn 20 windmolens a 0,66 MegaWatt weggehaald en 4 windmolens à 2,2 MW teruggeplaatst. Inmiddels worden 6 windmolens à 2,2 MW teruggeplaatst langs de Nieuwe Hemweg. Deze zijn in aanbouw.

Figuur 2.1 Overzichtskaart van de 7 zoekgebieden in Amsterdam

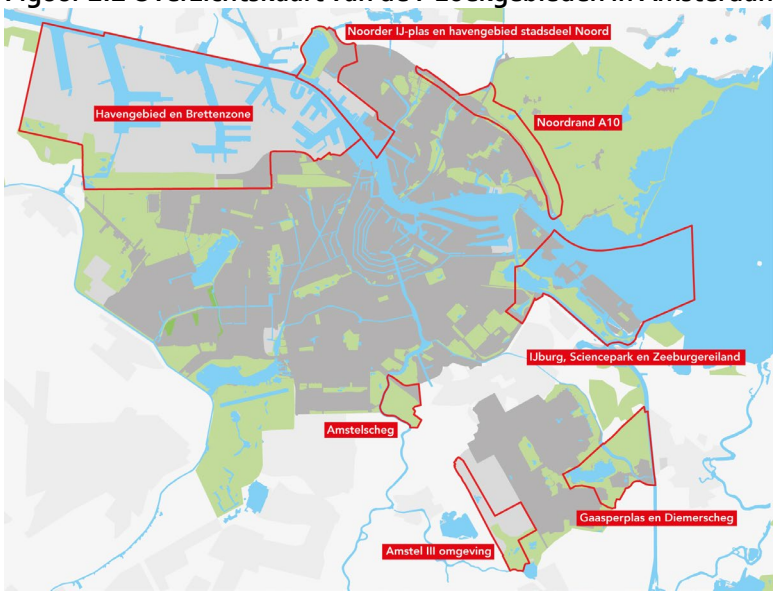

2.1 Meerderheid voor bijplaatsing van windmolens in het Havengebied en de Brettenzone

Zowel zeven van de tien respondenten die in en rond de zoekgebieden wonen als zeven van de tien in de rest van de stad vinden dat het Havengebied en de Brettenzone een geschikt gebied is om extra windmolens te plaatsen. In het westelijk havengebied stonden in de zomer van 2019 37 windmolens.
Daarnaast blijkt uit beide onderzoeken dat er meer voor- dan tegenstanders zijn die vinden dat ook het gebied van de Noorder IJ-plas en havengebied stadsdeel Noord, en het gebied omgeving Amstel III geschikt zijn, zij het in iets mindere mate dan het Havengebied en de Brettenzone.
Over de gebieden Noordrand A10 en IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland zijn de meningen verdeeld: hier houden voor- en tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in die gebieden elkaar enigszins in evenwicht, vooral onder respondenten uit de zoekgebieden.

De gebieden Gaasperplas en Diemerscheg en Amstelscheg zijn volgens respondenten uit beide onderzoeken minder geschikt om extra windmolens te plaatsen: in beide onderzoeken zijn er meer tegenstanders dan voorstanders.

Figuur 2.1 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in zoekgebieden, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

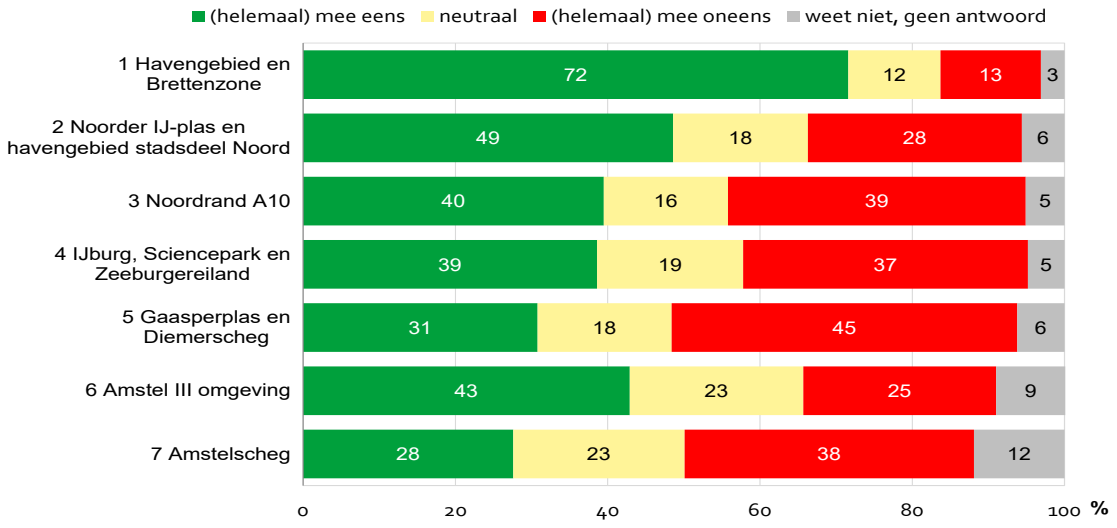

Bron: OIS

Figuur 2.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in zoekgebieden, huishoudens in de stad(sdelen) (n=919)

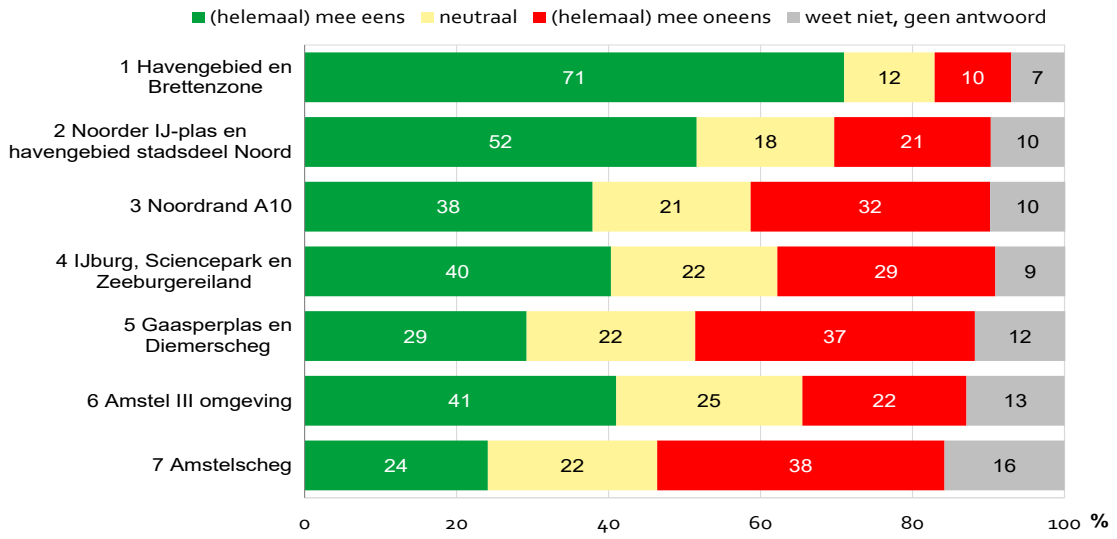

Bron: OIS

Een deel van de respondenten uit het stadsbrede onderzoek (Draagvlakonderzoek Klimaatneutraal) heeft de vragen over plaatsing van extra windmolens in de zeven zoekgebieden niet beantwoord. Door weging van dit bestand is het aantal respondenten dat de vragen wel heeft beantwoord lager dan oorspronkelijk.

2.2 Mening over windmolens in de zoekgebieden zelf: NIMBY-effect duidelijk zichtbaar

De meerderheid van de respondenten die in de zoekgebieden wonen is *tegen* plaatsing van windmolens in hun eigen gebied, met uitzondering van respondenten die in het Havengebied en de Brettenzone wonen.
In het gebied Amstelscheg is nagenoeg iedereen tegen windmolens in hun gebied. Ook in het gebied Gaasperplas en Diemerscheg is de weerstand tegen plaatsing van windmolens hoog: driekwart van de respondenten uit dat gebied is tegen. Er is sprake van een duidelijk NIMBY-effect: de meeste mensen zijn voor de plaatsing van extra windmolens in de stad, maar niet bij hen in de buurt (Not In My Back Yard).

Figuur 2.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in zoekgebieden, huishoudens uit en rond het eigen zoekgebied (n=1577)

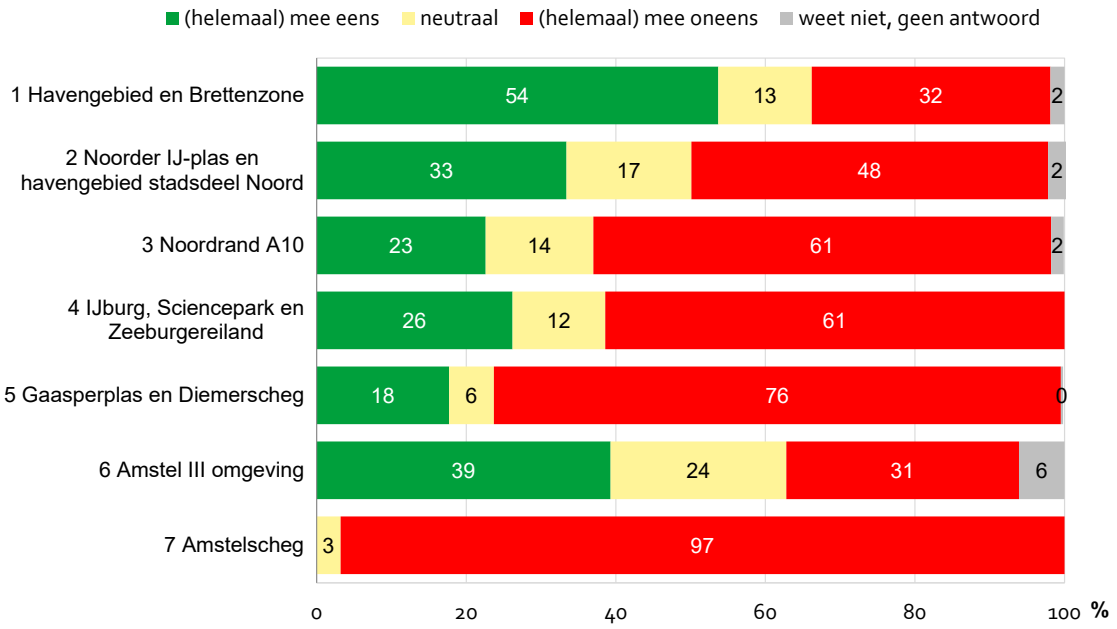

Bron: OIS

2.3 Argumenten voor en tegen plaatsing van extra windmolens in zoekgebieden

De argumenten van voor- en tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in de zoekgebieden zijn veelal gelijk aan de argumenten voor of tegen windmolens in het algemeen. Voorstanders vinden duurzaamheid belangrijk en hebben geen moeite met plaatsing van windmolens aan de rand van de stad, daar is het immers dunbevolkt en gaat het om bijvoorbeeld een industriegebied als het westelijk havengebied.

Tegenstanders vinden dat windmolens in het geheel niet in de stad thuishoren, onder andere vanwege de te kleine afstand op de bebouwing en de overlast die windmolens qua geluid en slagschaduw voor bewoners met zich meebrengen. Daarnaast geven mensen aan dat de kleine natuurgebieden in de stad, zoals Gaasperplas/Diemerscheg en Amstelscheg met rust gelaten moeten worden. Dat geldt ook voor de Brettenzone.

In de hoofdstukken 3 tot en met 9 worden de resultaten voor de afzonderlijke zoekgebieden beschreven.

3 Havengebied en de Brettenzone

Figuur 3.1 Zoekgebied 1, Havengebied en Brettenzone in Amsterdam

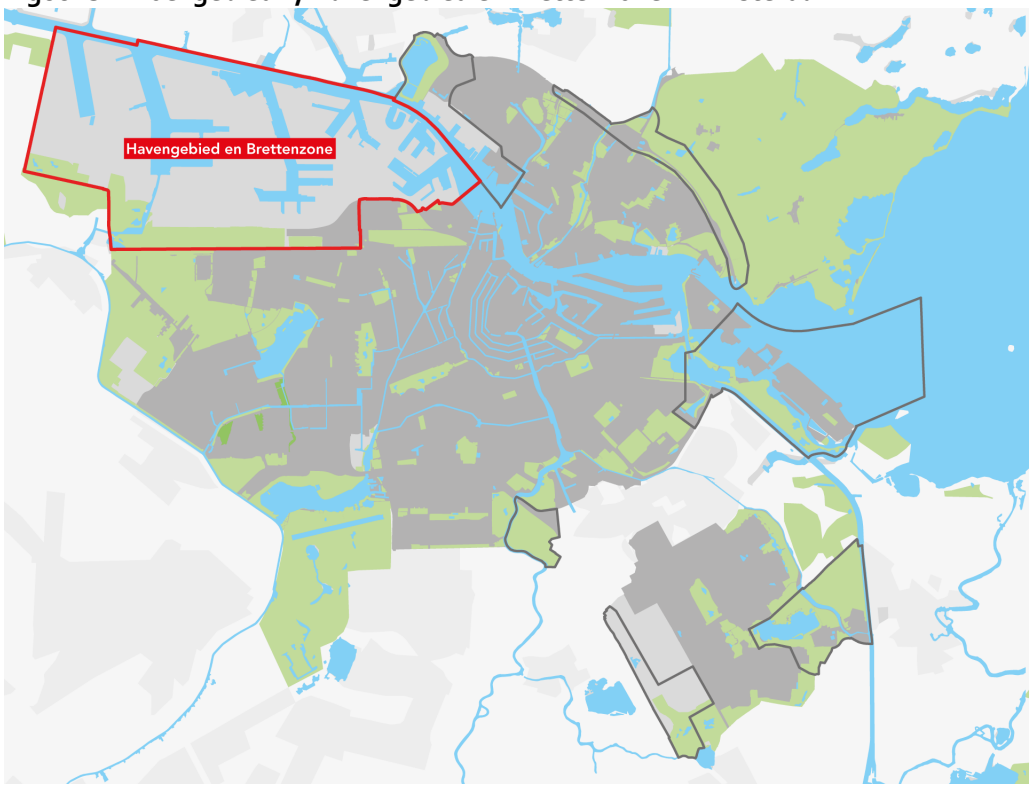

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 257, waarvan 220 uit Amsterdam en 37 uit Halfweg.

3.1 Ruime meerderheid voor plaatsing van extra windmolens in het Havengebied en de Brettenzone

Zoals al eerder bleek vindt rond de 70% van de respondenten uit beide onderzoeken het Havengebied en de Brettenzone een geschikt gebied om extra windmolens te plaatsen. Onder mensen die zelf in dat gebied wonen is de weerstand groter, namelijk 32% versus 13% gemiddeld (zie figuur 3.2).

Figuur 3.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Havengebied-Brettenzone, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

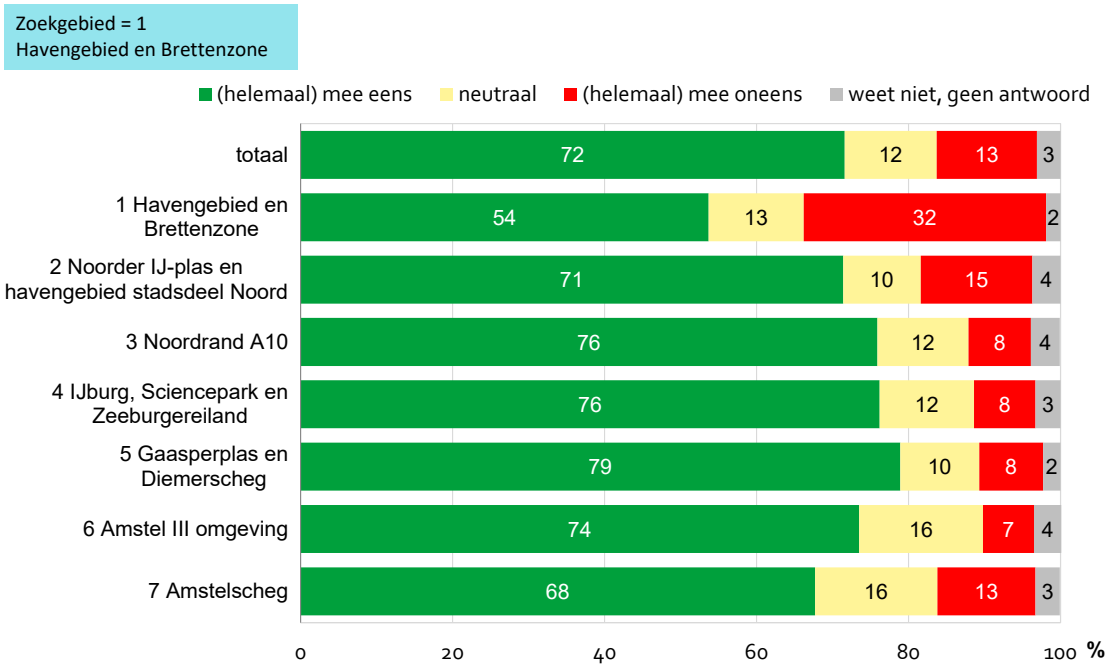

Bron: OIS

Figuur 3.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Havengebied-Brettenzone, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

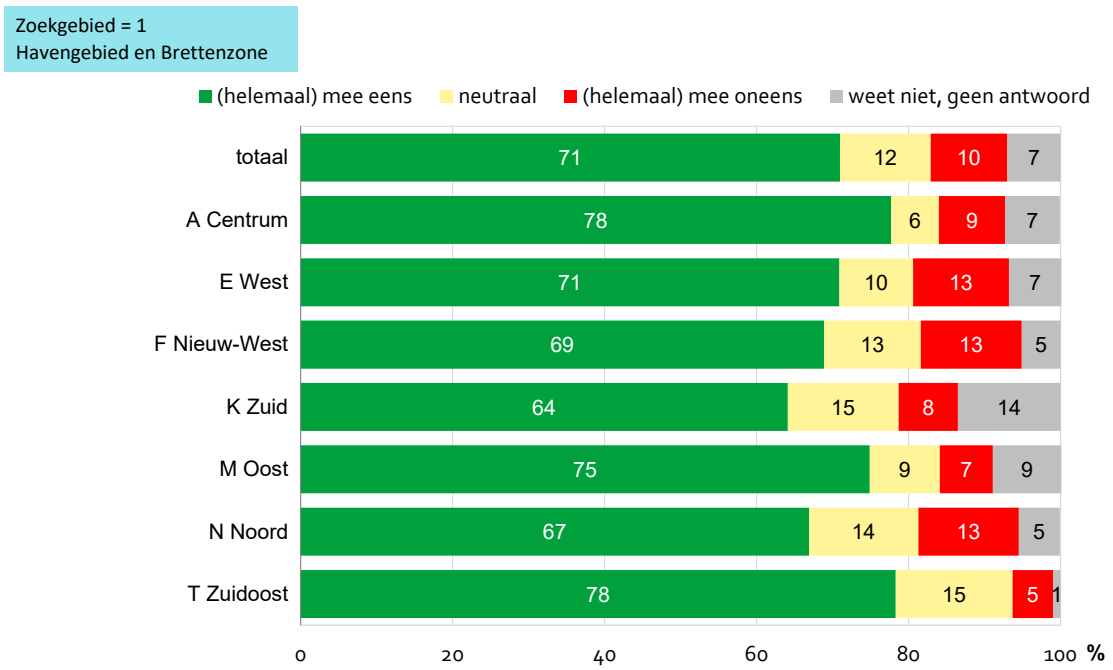

Bron: OIS

4 Noorder IJ-plas en havengebied sd Noord

Figuur 4.1 Zoekgebied 2, Noorder IJ-plas en havengebied Noord in Amsterdam

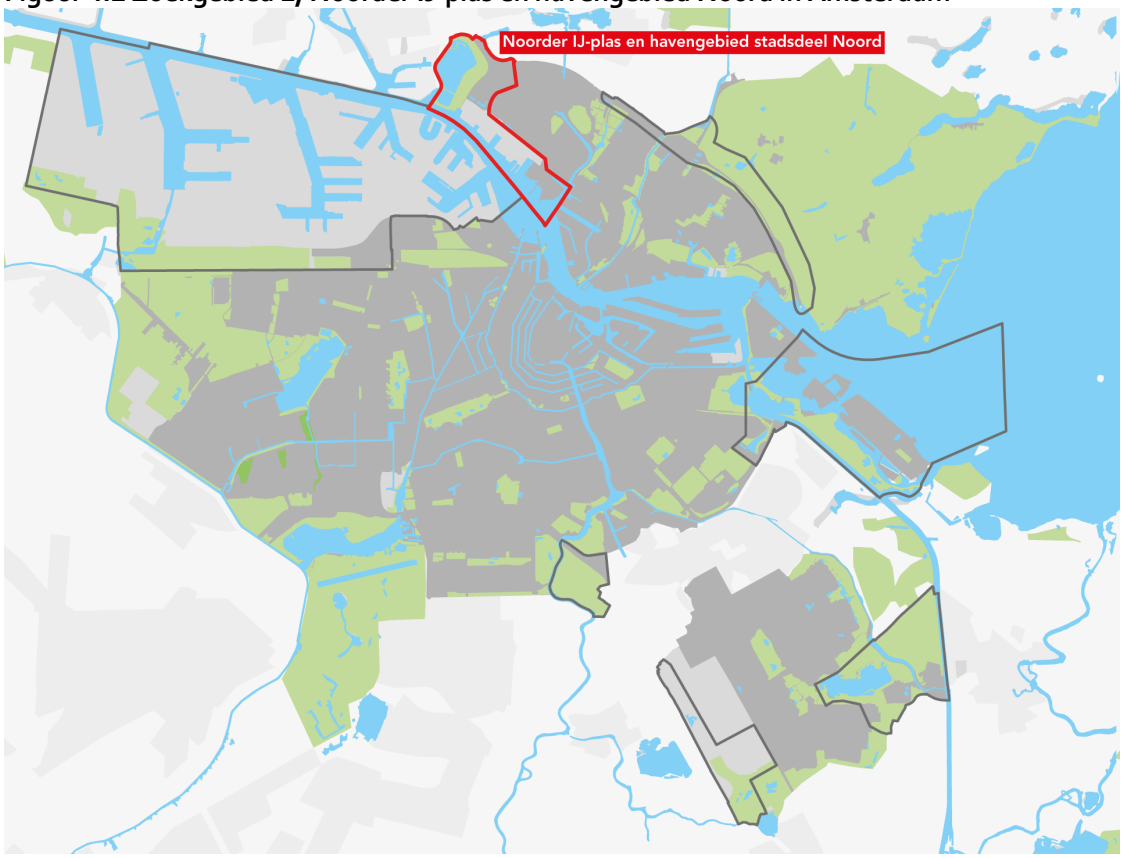

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 294, waarvan 282 uit Amsterdam en 12 uit Oostzaan.

4.1 Meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in de Noorder IJ-plas en het havengebied Noord

Sinds 2019 staat er één windmolen in het havengebied van stadsdeel Noord.
Ongeveer de helft van de respondenten uit beide onderzoeken vindt de Noorder IJ-plas en het havengebied Noord een geschikt gebied om extra windmolens te plaatsen.
Van de respondenten die zelf in dit gebied wonen is echter de helft *tegen* plaatsing van extra windmolens hier. Hier zien we het NIMBY-effect optreden.
Ook respondenten uit stadsdeel Noord zijn, vergeleken met het stadsgemiddelde, vaker tegen bijplaatsing (36% versus 21% gemiddeld). Toch zijn er in dit stadsdeel iets meer voor- dan tegenstanders (42% voorstander, 36% tegenstander).

Figuur 4.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in gebied Noorder IJ-plas en havengebied Noord, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

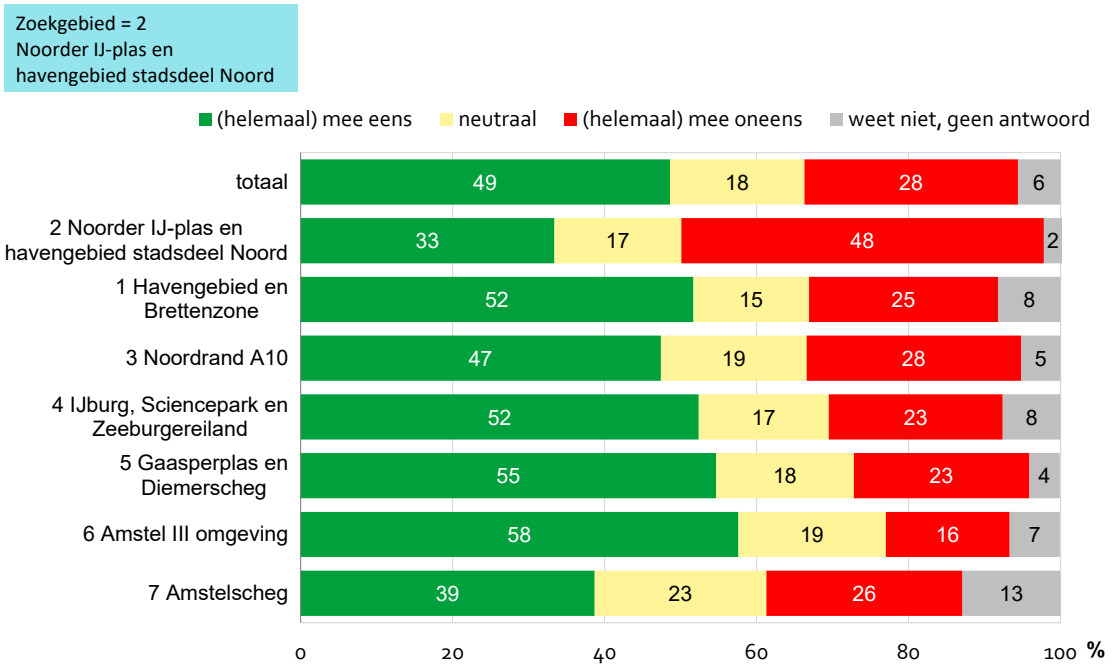

Bron: OIS

Figuur 4.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra Houding plaatsing windmolens in gebied Noorder IJ-plas en havengebied Noord, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

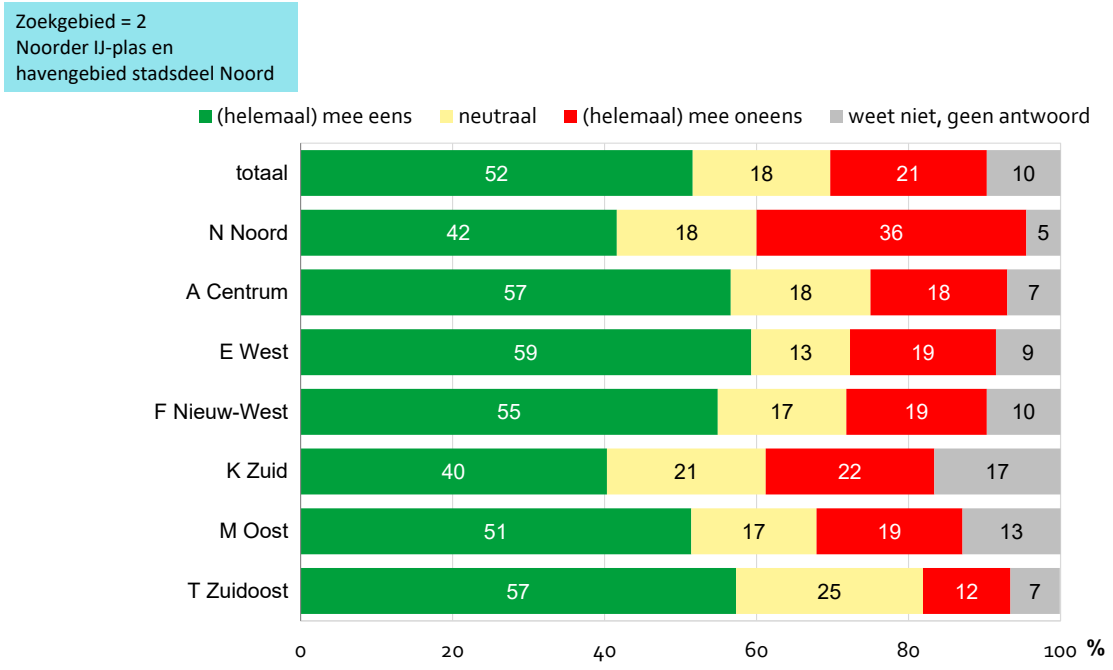

Bron: OIS

5 Noordrand A10

Figuur 5.1 Zoekgebied 3, Noordrand A10 in Amsterdam

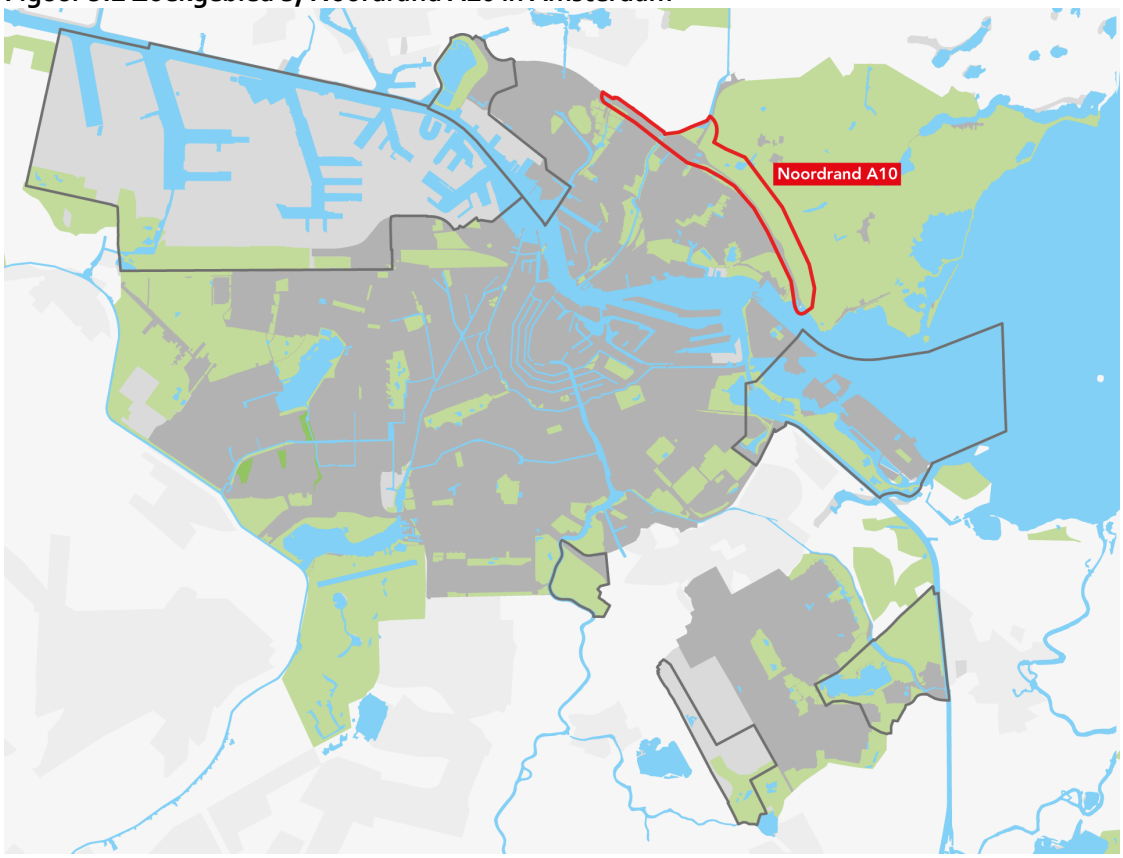

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 291, waarvan 286 uit Amsterdam en 5 uit Landsmeer.

5.1 Iets meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in Noordrand A10

Onder respondenten die in en rond de zoekgebieden wonen zijn er in totaal evenveel voor- als tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in dit gebied: zo'n 40% is voor of tegen. In drie gebieden zijn er meer voor- dan tegenstanders.
Onder respondenten in de rest van de stad zijn er in totaal iets meer voor- dan tegenstanders (38% voor en 32% tegen). In vijf stadsdelen zijn er meer voorstanders.
Bij respondenten die zelf in het gebied van Noordrand A10 wonen en onder degenen die in stadsdeel Noord wonen is de weerstand *tegen* plaatsing beduidend groter: 61% en 49% respectievelijk. Ook hier is sprake van het NIMBY-effect.

Figuur 5.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Noordrand A10, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

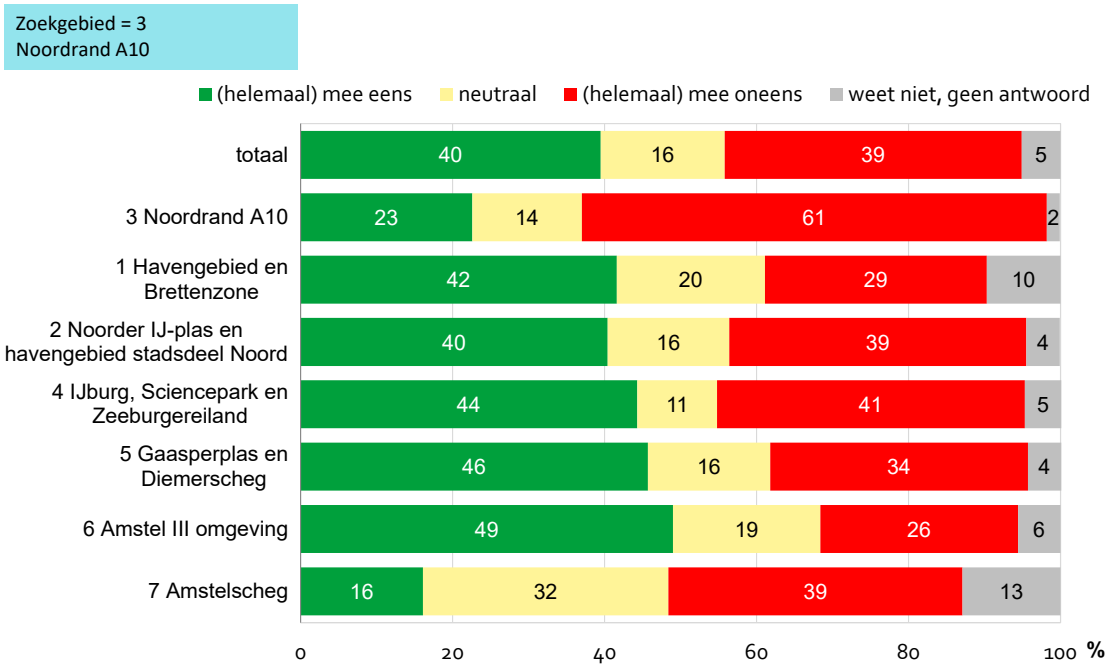

Bron: OIS

Figuur 5.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Noordrand A10, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

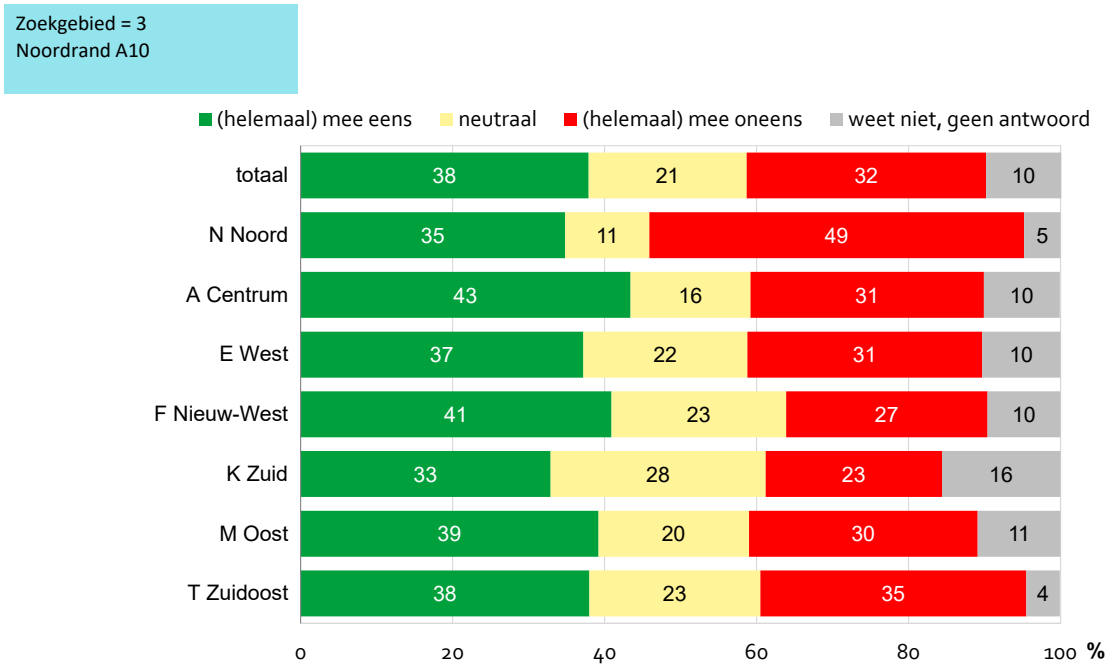

Bron: OIS

6 IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland

Figuur 6.1 Zoekgebied 4, IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland in Amsterdam

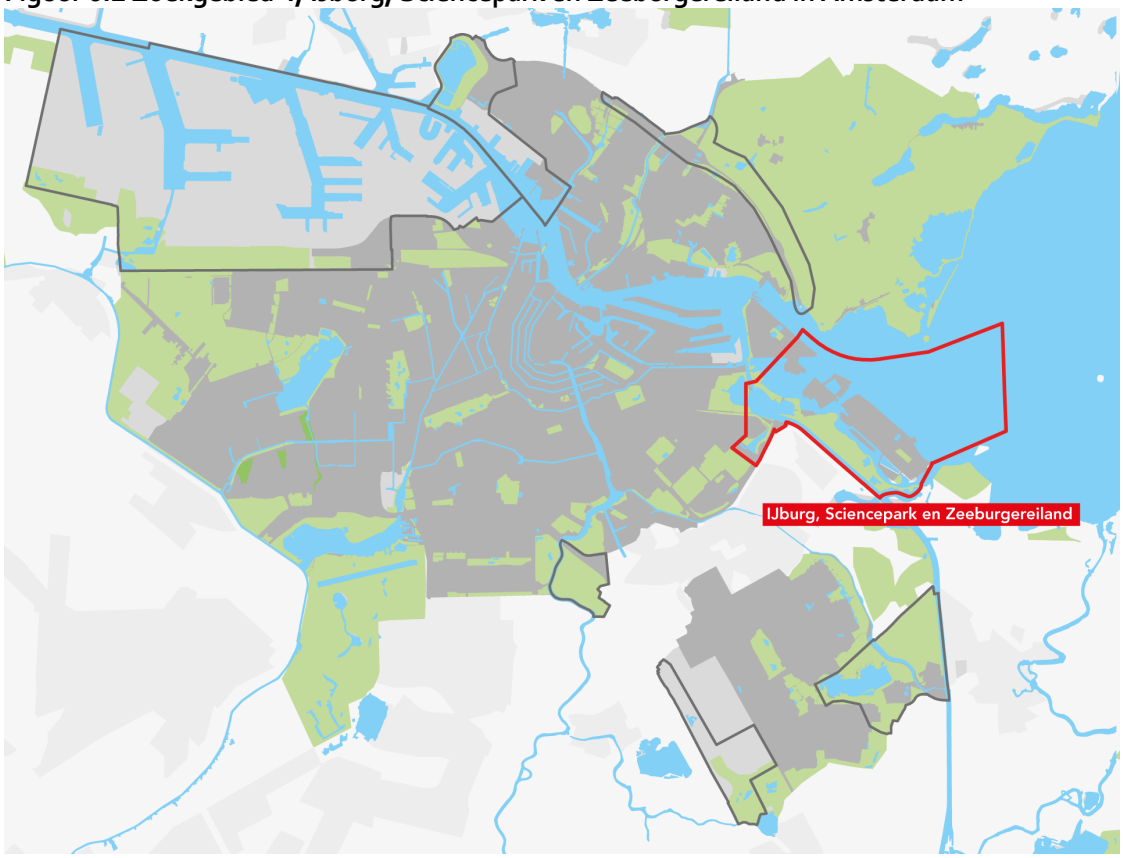

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 210, waarvan 167 uit Amsterdam en 43 uit Diemen.

6.1 Iets meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland

Onder respondenten die in de zoekgebieden wonen zijn er ongeveer evenveel voor- als tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in dit gebied: 39% is voor en 37% tegen. Onder respondenten in de rest van de stad zijn er iets meer voor- dan tegenstanders (40% voor en 29% tegen).
Bij respondenten die zelf in het gebied van IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland wonen is de weerstand *tegen* plaatsing beduidend groter: 61%. Er is sprake van een duidelijk NIMBY-effect. Daarnaast valt op dat ruim de helft van de respondenten die in Amstelscheg wonen tegen plaatsing van windmolens in het gebied IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland is (55%). In stadsdeel Oost zijn de meningen verdeeld: er zijn evenveel voor- als tegenstanders (37% en 36% respectievelijk).

Figuur 6.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

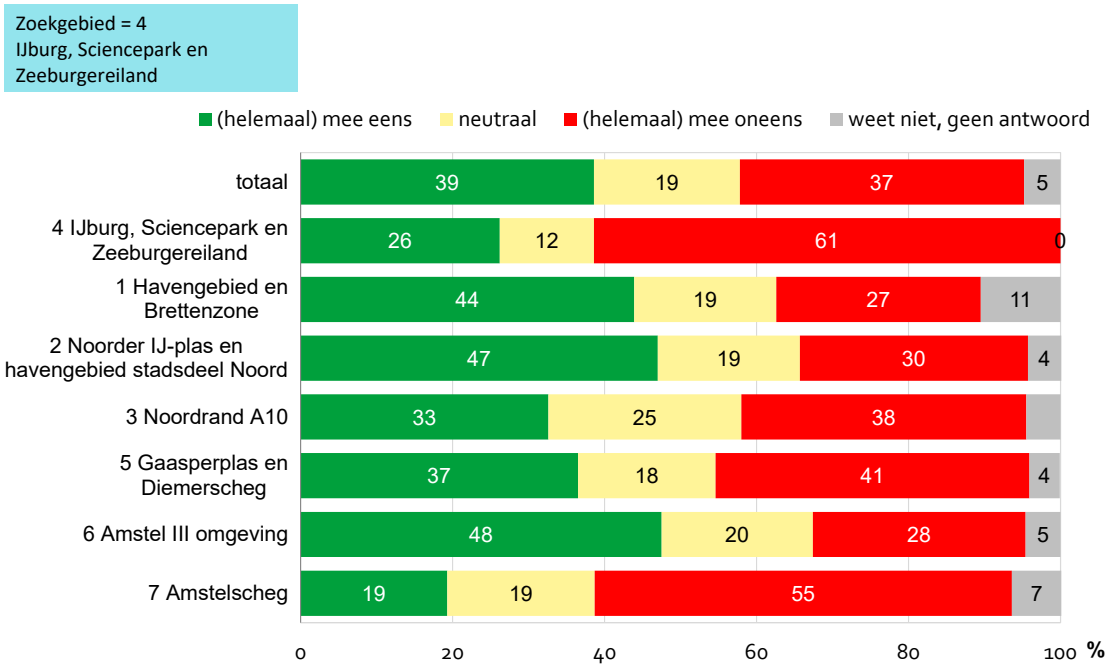

Bron: OIS

Figuur 6.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

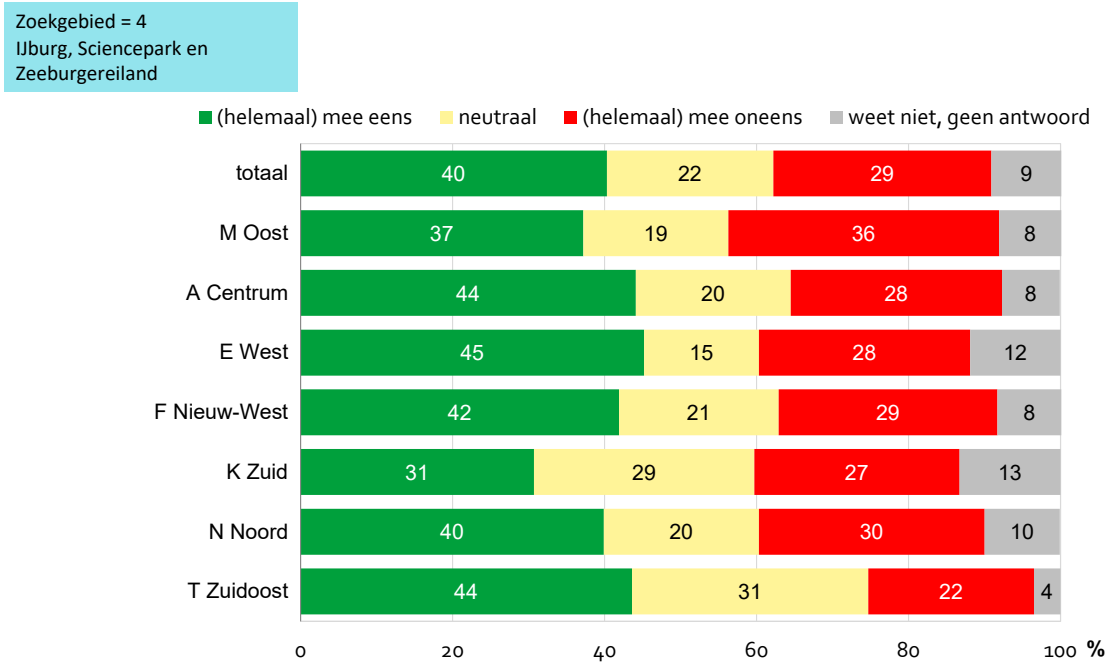

Bron: OIS

7 Gaasperplas en Diemerscheg

Figuur 7.1 Zoekgebied 5, Gaasperplas en Diemerscheg in Amsterdam

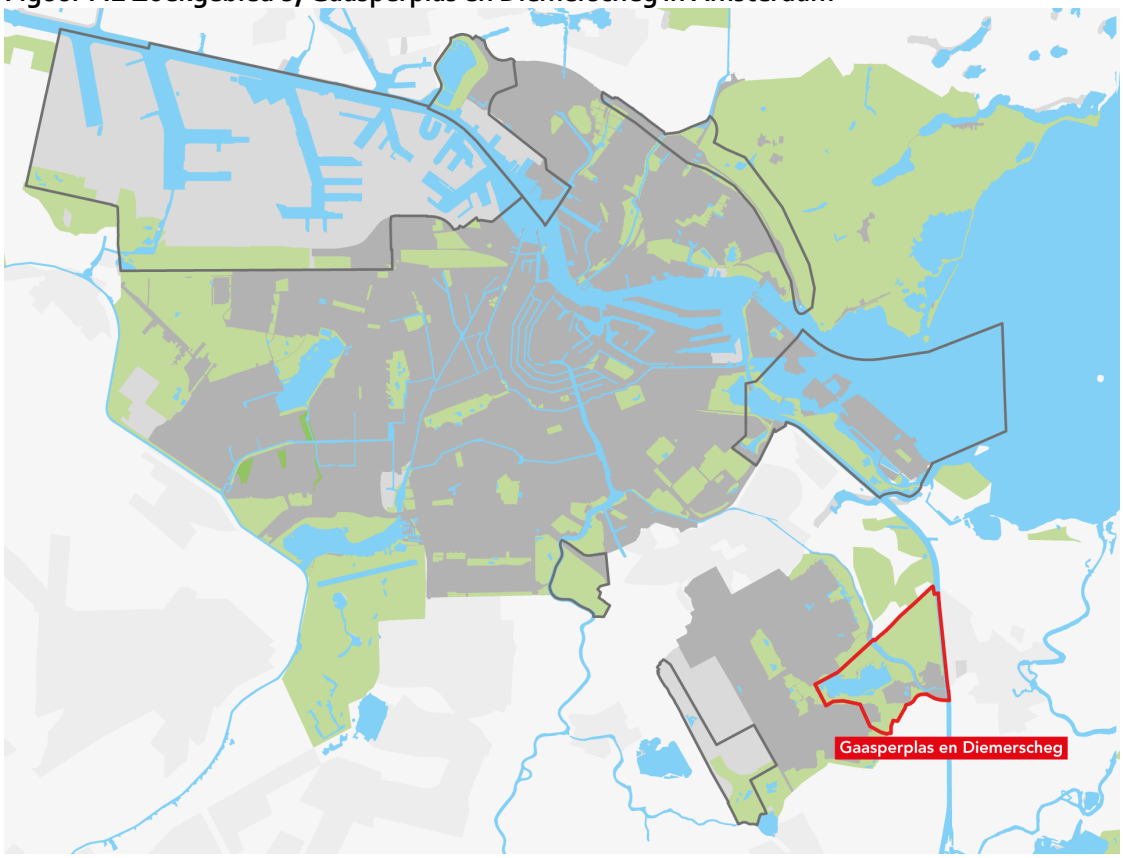

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 298, waarvan 287 uit Amsterdam, 2 uit Abcoude, 1 uit Diemen en 8 uit Weesp.

7.1 Meer tegen- dan voorstanders van plaatsing van extra windmolens in Gaasperplas en Diemerscheg

Uit beide onderzoeken blijkt dat de meerderheid van de respondenten het gebied Gaasperplas en Diemerscheg niet geschikt vindt om extra windmolens te plaatsen. Onder mensen die in de zoekgebieden wonen is een groter aandeel *tegen* plaatsing in dit gebied vergeleken met de rest van de stad: 45% in de zoekgebieden is tegen versus 37% in de rest van de stad.
Mensen die zelf in het gebied Gaasperplas en Diemerscheg wonen of in stadsdeel Zuidoost zijn uitgesproken tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in dit gebied: 76% van de respondenten die in dit gebied wonen en 57% van de respondenten in stadsdeel Zuidoost wonen is tegen. Wederom is sprake van een duidelijk NIMBY-effect.

Figuur 7.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Gaasperplas en Diemerscheg, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

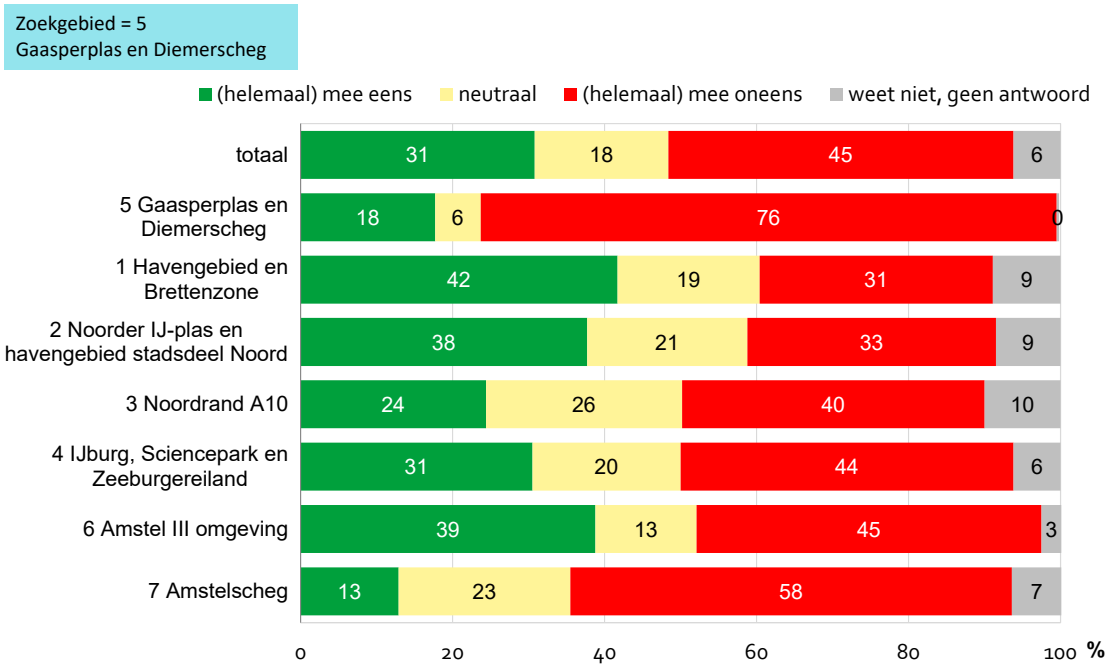

Bron: OIS

Figuur 7.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Gaasperplas en Diemerscheg, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

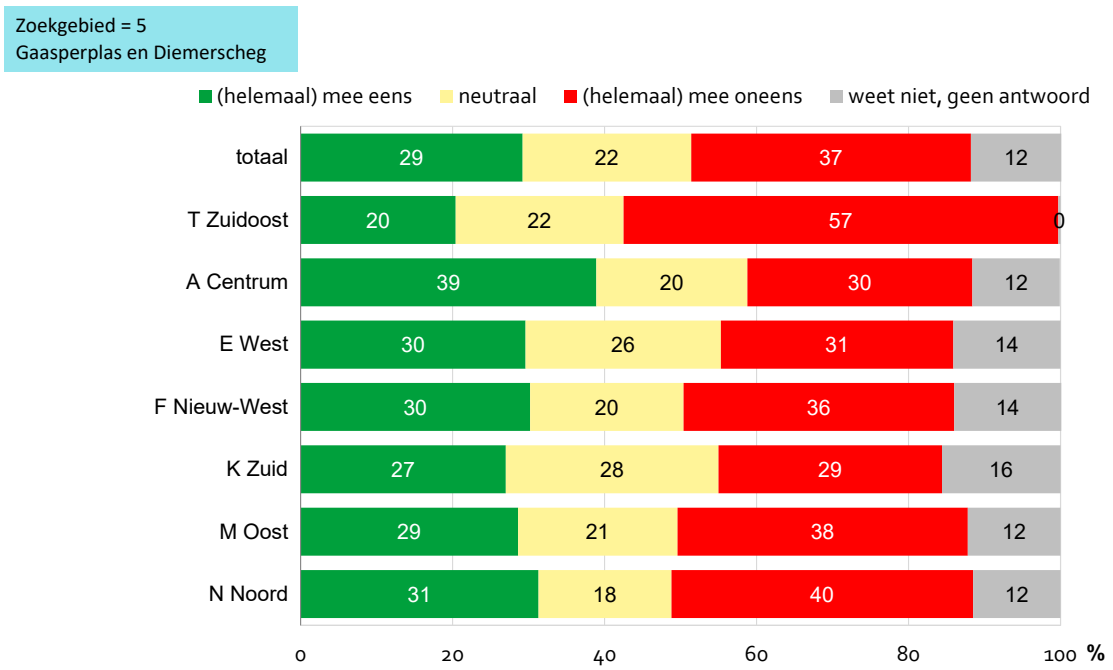

Bron: OIS

8 Amstel III omgeving

Figuur 8.1 Zoekgebied 6, Amstel III omgeving in Amsterdam

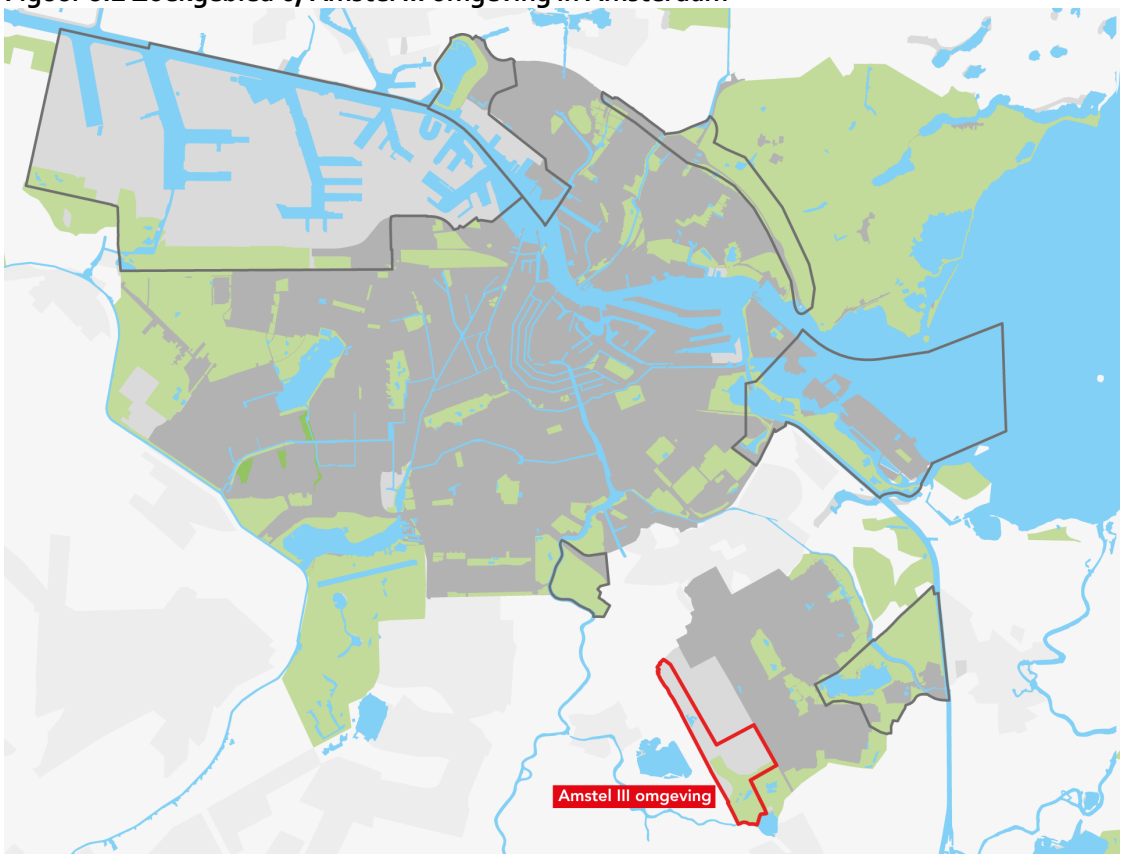

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 196, waarvan 187 uit Amsterdam, 5 uit Abcoude en 4 uit Ouderkerk aan de Amstel.

8.1 Meer voor- dan tegenstanders van plaatsing van extra windmolens in Amstel III omgeving

Uit beide onderzoeken blijkt dat ongeveer vier van de tien respondenten Amstel III en omgeving een geschikt gebied vinden om extra windmolens te plaatsen.
Ook onder respondenten die zelf in dit gebied wonen zijn er meer voor- dan tegenstanders; 39% is voor en 31% is tegen plaatsing van extra windmolens hier. In stadsdeel Zuidoost, waar het gebied Amstel III omgeving onder valt, zien we hetzelfde: 42% is voorstander, 32% is tegen.
Wat opvalt is dat 68% van de respondenten die in zoekgebied Amstelscheg wonen tegen plaatsing van extra windmolens in gebied Amstel III omgeving is. Het grootste deel van de respondenten uit gebied Amstelscheg woont in Amstelveen (zie hoofdstuk 9).

Figuur 8.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Amstel III omgeving, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

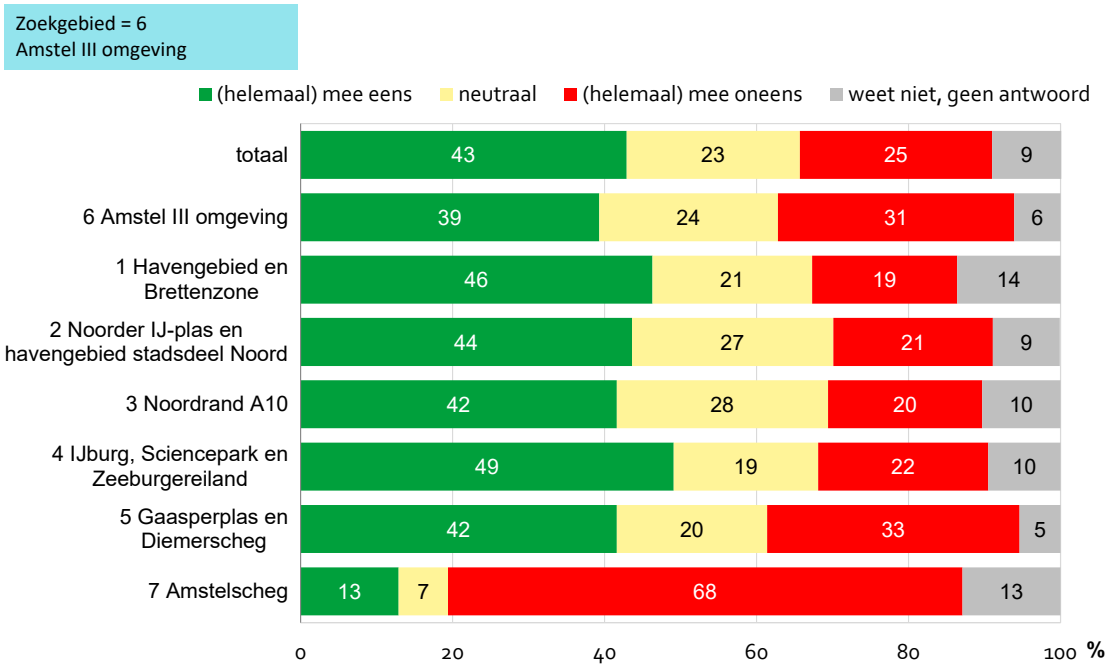

Bron: OIS

Figuur 8.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Amstel III omgeving, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

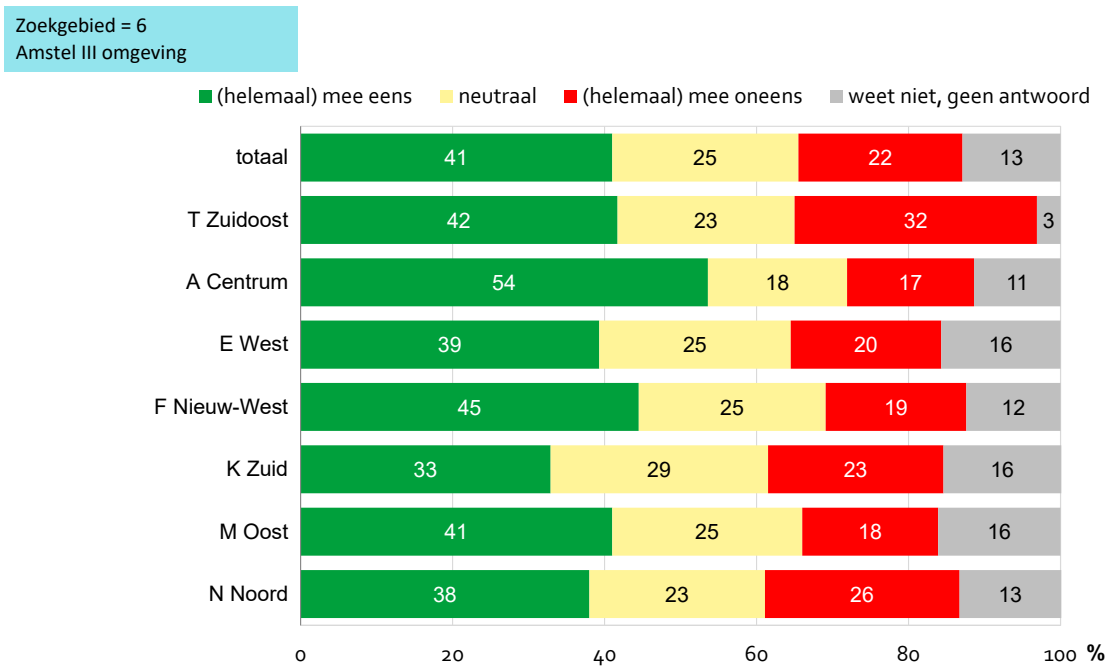

Bron: OIS

9 Amstelscheg

Figuur 9.1 Zoekgebied 7, Amstelscheg in Amsterdam

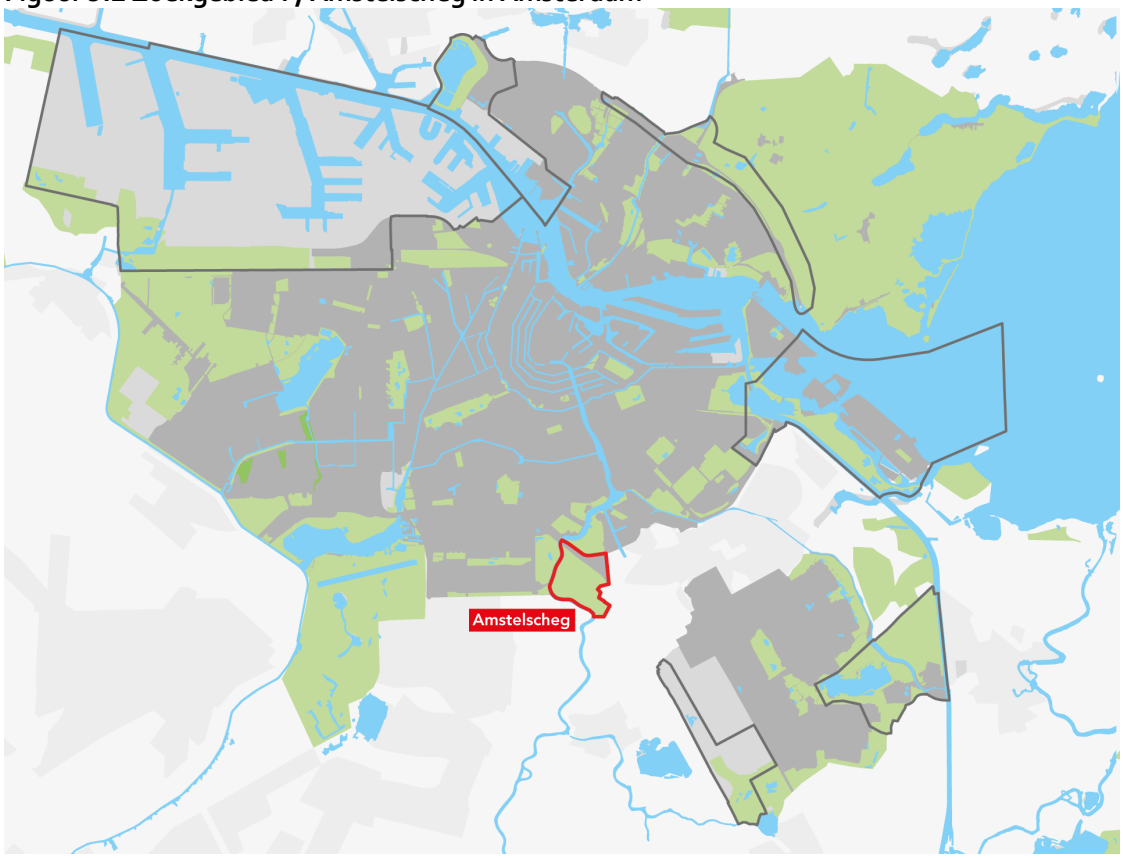

Totaal aantal respondenten in dit zoekgebied: 31, waarvan 11 uit Amsterdam, 18 uit Amstelveen en 2 uit Ouderkerk aan de Amstel.

9.1 Meerderheid tegen plaatsing van extra windmolens in Amstelscheg

Uit beide onderzoeken blijkt dat de meerderheid van de respondenten het gebied Amstelscheg niet geschikt vindt om extra windmolens te plaatsen: 38% is tegen, ongeveer een kwart is voor. Mensen die zelf in het gebied Amstelscheg wonen zijn nagenoeg allemaal *tegen* plaatsing van extra windmolens in dit gebied: 97% is tegen. Hier is het NIMBY-effect duidelijk zichtbaar. Onder respondenten die in de stadsdelen Oost en Zuid wonen, waar gebied Amstelscheg in valt of aan grenst, is het aandeel tegenstanders net iets hoger dan gemiddeld in de stad (42% tegen versus 38% gemiddeld). In stadsdeel Zuid is het aandeel voorstanders het laagst: 17%.

Figuur 9.2 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Amstelscheg, huishoudens in en rond de zoekgebieden (n=1577)

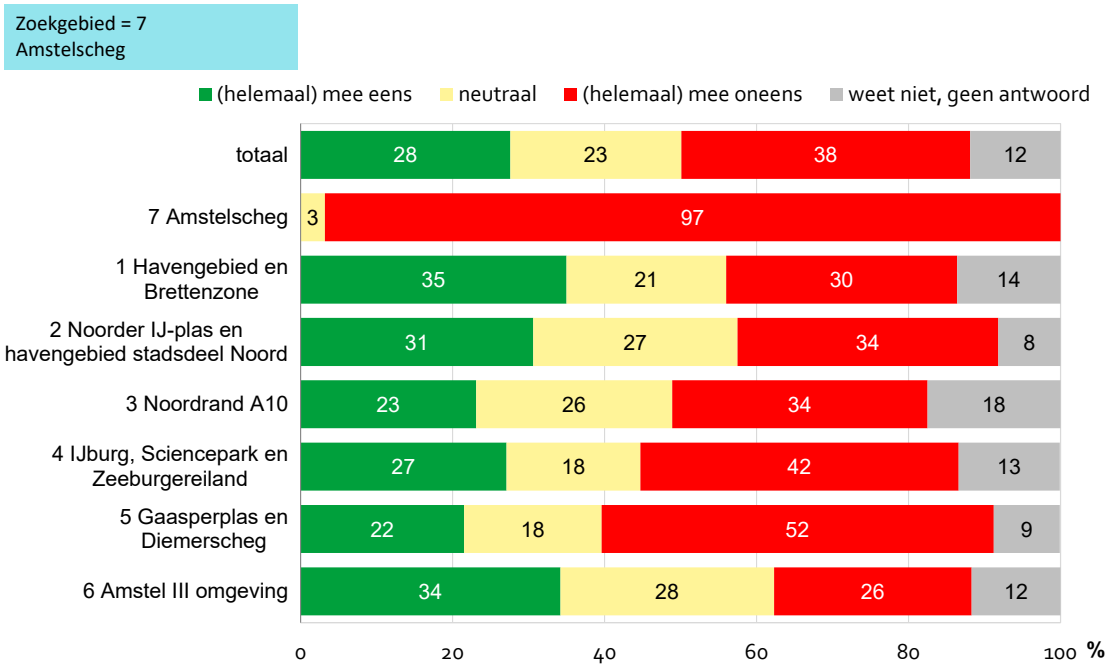

Bron: OIS

Figuur 9.3 Houding ten opzichte van plaatsing extra windmolens in Amstelscheg, huishoudens in de stadsdelen (n=919)

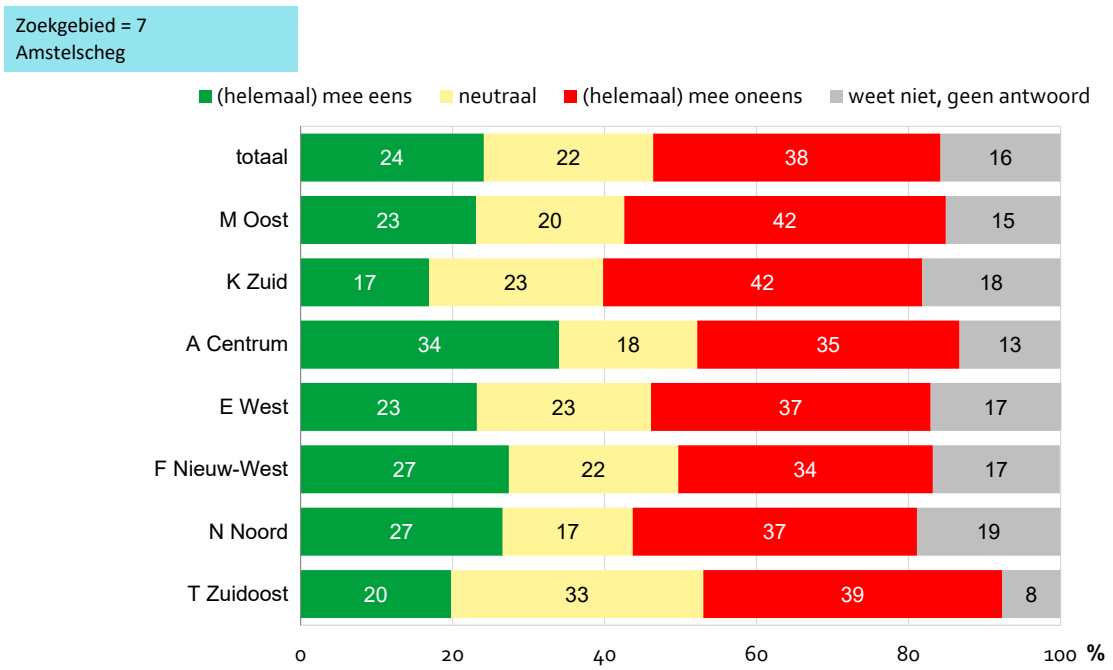

Bron: OIS

Bijlage 1 Werkwijze

Uitvoering onderzoek in zoekgebieden

De huishoudens in en rondom de zoekgebieden (350 meter, zie de donkerblauwe rand rondom de gebieden in onderstaande kaart) vormen de doelgroep van het onderzoek. Per zoekgebied is op basis van de beschikbare GIS-kaart een steekproef getrokken uit de huishoudens die in en rondom het gebied wonen, waarbij rekening is gehouden met leeftijd en huishoudsamenstelling omdat uit het stads brede onderzoek blijkt dat deze kenmerken van invloed zijn op de mening van bewoners.
Een deel van de adressen in een straal van 350 meter rondom de zoekgebieden behoort niet tot de gemeente Amsterdam. Hiervan is niet eenvoudig te achterhalen wat de huishoudenssamenstelling van de hoofdbewoner is of leeftijdsgroep van de bewoners. Deze adressen zijn wel meegenomen in de steekproeftrekking.

Afbakening van de gebieden waaruit de steekproef voor de zoekgebieden is getrokken

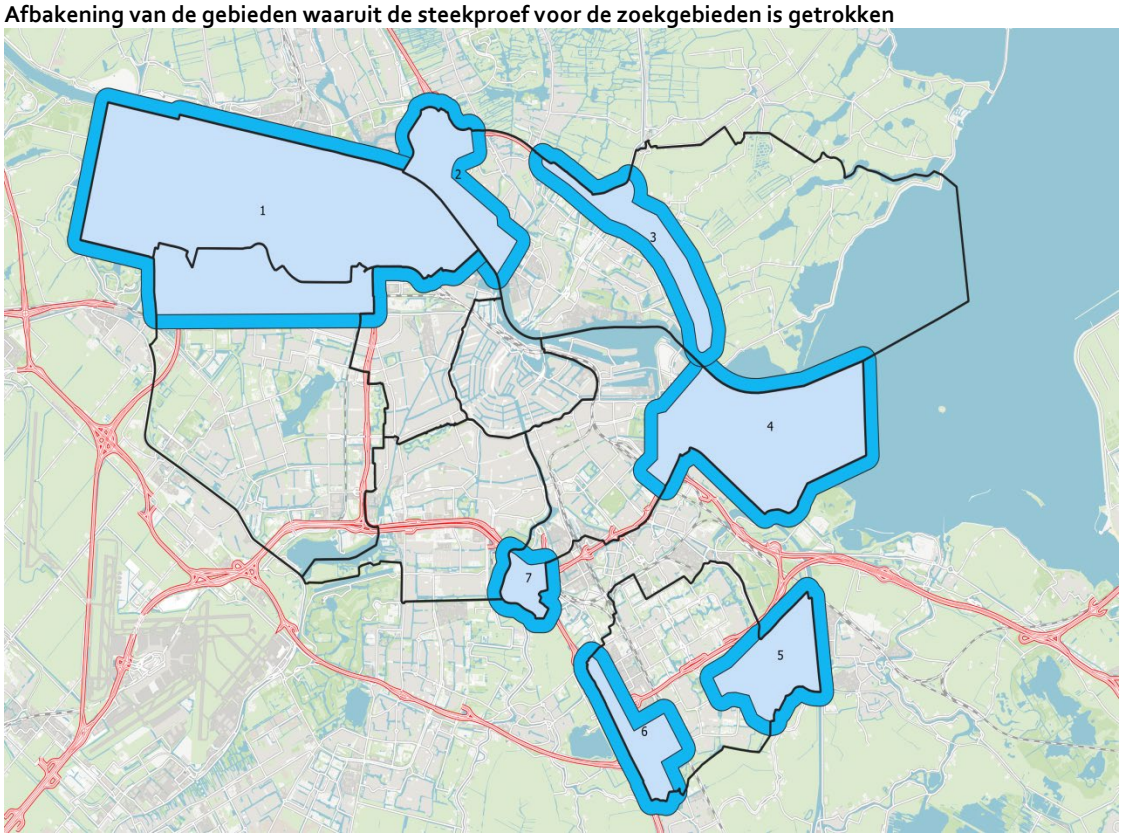

Bron: OIS

In het steekproefgebied wonen in Amsterdam ruim 65.000 mensen van 18 jaar en ouder.
In totaal gaat het om ruim 40.000 bewoonde adressen in Amsterdam en bijna 3.400 woningen buiten de stad in een straal van 350 meter rondom de gebieden. Van deze woningen is onbekend of ze bewoond zijn en wat de huishoudenssamenstelling is.

Steekproef

In alle gebieden zijn er voldoende huishoudens om een steekproef te trekken, behalve bij gebied 7 Kop Amstelscheg; hier wonen slechts 93 huishoudens in Amsterdam. OIS heeft alle huishoudens in dit gebied in de steekproef meegenomen, en ook de 60 woningen die in een straal van 350 meter rondom dit gebied staan. Voor de overige zes gebieden is een steekproefgrootte van 2.000 adressen gehanteerd, gestratificeerd naar de procentuele verdeling van de huishoudenssamenstelling per gebied, waarbij de woningen in een straal van 350 meter rondom de gebieden buiten Amsterdam naar rato zijn meegenomen (zie onderstaande tabel). De gebieden 1 (Havengebied) en 2 (Noorder IJplas) grenzen aan elkaar, maar ook gebied 3 en 4 deels (zie kaart op de vorige pagina). Hierdoor behoort een deel van de adressen tot beide gebieden. OIS heeft er bij het trekken van de steekproef voor gezorgd dat deze adressen 'ontdubbeld' zijn, waardoor zij ofwel in gebied 1, of in gebied 2 terecht zijn gekomen. Ditzelfde geldt voor gebied 3 en 4.

Ondanks dat het onderwerp windmolens maatschappelijk relevant en aansprekend is, was van tevoren niet met zekerheid vast te stellen hoe groot de respons zou zijn. We richten ons op een minimale respons van 10%. Dat betekent dat we 200 respondenten per gebied moesten krijgen om betrouwbare uitspraken te kunnen doen, met uitzondering van gebied 7 Kop Amstelscheg. De onderstaande tabel geeft een overzicht.

Steekproefselectie op basis van huishoudenssamenstelling per gebied (absoluut)

	1 Haven-gebied	2 Noorder IJplas	3 Ring A10	4 Zeeburgereiland -IJburg-Sciencepark	5 Gaasperplas-Driemond	6 Amstel III eo.	7 Kop Amstelscheg	totaal
totaal Amsterdam	8394	6236	6635	11642	4615	2817	93	40432
woningen buiten Amsterdam	449	98	39	2566	160	26	60	3398
totaal	8843	6334	6674	14208	4775	2843	153	43830
steekproefgrootte	2000	2000	2000	2000	2000	2000	153	12153
% waarvan buiten Amsterdam	5,1	1,5	0,6	18,1	3,4	0,9	39,2	7,8
target respons (10%)	200	200	200	200	200	200	15	1215

bron: OIS

Steekproefselectie op basis van huishoudenssamenstelling per gebied (procenten)

	1 Haven-gebied	2 Noorder IJplas	3 Ring A10	4 Zeeburgereiland -IJburg-Sciencepark	5 Gaasperplas-Driemond	6 Amstel III eo.	7 Kop Amstelscheg	totaal
alleenstaand	49	50	39	40	43	59	48	45
eenoudergezin	8	9	13	12	12	17	5	11
overig	1	1	1	1	1	0	0	1
paar met kinderen	23	17	28	30	20	11	25	24
paar zonder kinderen	19	23	19	17	24	12	22	19
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

bron: OIS

Huishoudens per brief benaderd

De geselecteerde huishoudens werden op 17 augustus 2020 per brief uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. In de brief stond een unieke code waarmee men toegang kreeg tot de online vragenlijst. Dat betekent dat we hebben gewerkt met een zogenaamde 'gesloten link'. Hierdoor kon de vragenlijst slechts eenmalig per geselecteerd huishouden worden ingevuld en heeft OIS een betere controle over de respons per gebied gehad. Op 9 september verstuurden we een herinneringsbrief aan degenen die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld.

Respons

In nagenoeg alle zoekgebieden is de gewenste target ruimschoots behaald. In gebied Amstel III omgeving is de respons net iets onder target gebleven.

Steekproefselectie en respons per gebied

	1 Haven-gebied	2 Noorder IJplas	3 Ring A10	4 Zeeburgereiland -IJburg- Sciencepark	5 Gaasperplas- Driemond	6 Amstel III eo.	7 Kop Amstelscheg	totaal
target respons (10%)	200	200	200	200	200	200	15	1215
respons	257	294	291	210	298	196	31	1577

Steekproefselectie en respons naar woonplaats

steekproefgrootte	aantal verstuurde brieven	respons aantal
Abcoude	24	7
Amstelveen	56	18
Amsterdam	11412	1440
Diemen	390	44
Halfweg	117	37
Landsmeer	14	5
Oostzaan	31	12
Ouderkerk aan de Amstel	9	6
Weesp	62	8
Zaandam	3	0
Totaal	12118	1577

Uitvoering onderzoek stadsbrede Monitor Draagvlak Klimaatneutraal

In augustus en september is een groep van 2400 panelleden uit het Amsterdampanel van OIS aangeschreven, met een specifieke doelstelling per stadsdeel. Per stadsdeel is er een target van niet-westerse respondenten. Deze target is berekend op basis van het stedelijk percentage niet-westerse Amsterdammers. Dat betekent dat we niet representatieve uitspraken kunnen doen per stadsdeel en westers/niet-westers. Het zorgt ervoor dat we per stadsdeel het stedelijk percentage aan niet-westerse Amsterdammers hebben.

Omdat we juist ook de kennis, houding en gedrag wilden weten van groepen die minder vaak responderen op onderzoeken, is de online dataverzameling aangevuld met face-to-face datacollectie. Hiervoor is een gespecialiseerd bureau ingezet, zodat de volumetargets die we hebben m.b.t. deze groepen konden worden behaald.

Overzicht van de steekproef(targets)

	verdeling grootte stadsdeel op basis van bevolkingsaantallen (%)	% van de bevolking met niet-westerse migratieachtergrond	verdeling van respondenten met niet-westerse migratieachter-grond over de stadsdelen (%)	aantal respondenten met niet-westerse migratieachter-grond per stadsdeel
Centrum	10	16	5	17
West	17	31	15	51
Nieuw-West	18	53	27	92
Zuid	17	20	9	31
Oost	16	32	15	51
Noord	11	38	12	41
Zuidoost	10	64	18	61
target #	1000		340	343

Uiteindelijk hebben 1691 respondenten aan het onderzoek meegedaan, waarvan er 1320 via het panel hebben meegedaan en 371 face-to-face.

De respons is gewogen op opleidingsniveau, leeftijdsgroep en herkomstgroep om tot een betere afspiegeling van de Amsterdamse bevolking te komen. Door het wegen is het totaal aantal respondenten iets afgenomen tot 1649. De gepresenteerde resultaten in dit rapport zijn de gewogen resultaten daar waar het om het stadsbrede onderzoek gaat. Hierbij zijn de resultaten voor stadsdeel B Westpoort buiten beschouwing gelaten vanwege de lage aantallen respondenten.

Overzicht van de respons

stadsdeel	ongewogen	gewogen
Centrum	161	104
Westpoort	2	2
West	263	253
Nieuw-West	320	389
Zuid	263	189
Oost	244	194
Noord	178	203
Zuidoost	192	212
onbekend	68	105
Total	1691	1649

Bijlage 2 Profiel van de respondenten

Respondenten in de zoekgebieden wijken op leeftijdsverdeling, opleidingsniveau en eigendomsverhouding van de woning af van de respondenten uit de rest van de stad.

Respons naar leeftijdsgroep in zoekgebieden (n=1577) en in de rest van de stad (n=1649)

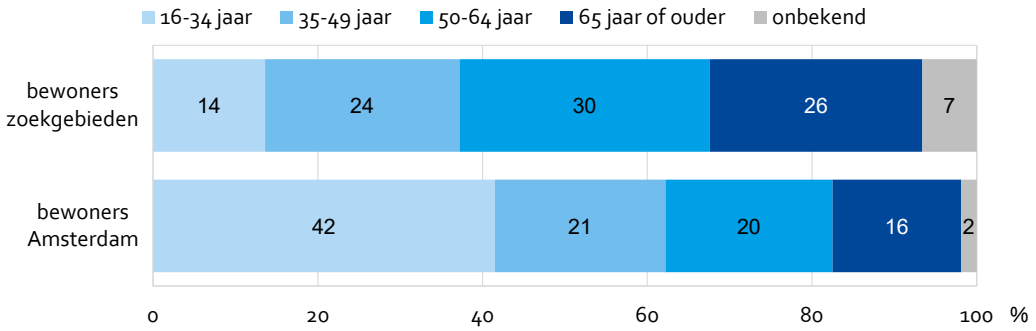

Bron: OIS

Respons naar opleidingsniveau in zoekgebieden (n=1577) en in de rest van de stad (n=1649)

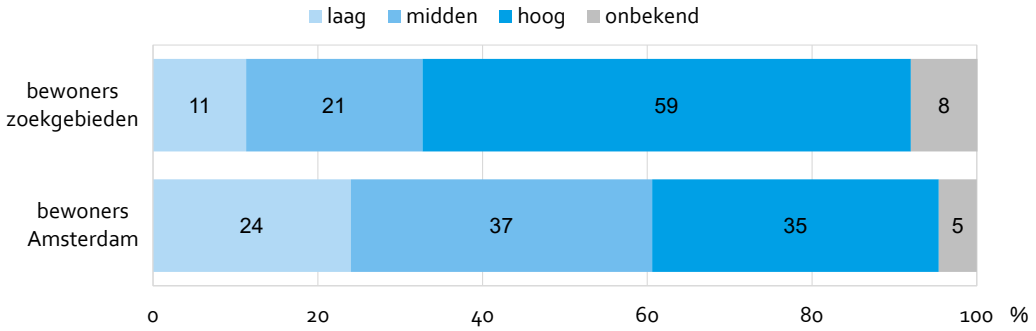

Bron: OIS

Respons naar huishoudenssamenstelling in zoekgebieden (n=1577) en in de rest van de stad (n=1649)

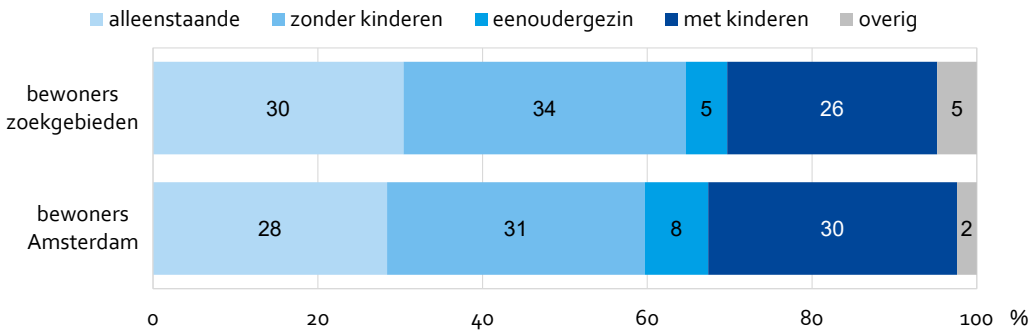

Bron: OIS

Respons naar eigendomsverhouding van de woning in zoekgebieden (n=1577) en in de rest van de stad (n=1649)

Bron: OIS

Bijlage 3 Vragenlijst

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Introtekst Welkom bij de vragenlijst over Windmolens.

De gemeente Amsterdam wil een leefbare en toekomstbestendige stad zijn. Om hier inzichten voor op te doen, voeren we een onderzoek uit naar het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam in bepaalde delen van de stad. U woont in of vlak bij één van die gebieden waar mogelijk windmolens gaan komen. Hoe denkt u hierover en welke keuzes worden hierbij in uw huishouden gemaakt?

Windmolens De ambitie van de gemeente Amsterdam is om voor het jaar 2030 circa 17 (extra) windmolens bij te plaatsen. Maximaal de helft hiervan zou in het havengebied passen. De windmolens zullen ongeveer 150 meter hoog worden en volgens alle wettelijke normen worden geplaatst (o.a. ten aanzien van geluid en slagschaduw). Met de Amsterdamse ambitie voor meer windmolens én zonnepanelen op de helft van de geschikte daken wordt in 2030 genoeg duurzame elektriciteit opgewekt voor 80% van de Amsterdamse huishoudens. Bewoners in de buurt van de windmolens krijgen de mogelijkheid om mee te denken over de plannen en om financieel mee te profiteren van de opbrengsten.

Kunt u aangegeven in hoeverre u het ermee eens bent dat extra windmolens gerealiseerd worden in Amsterdam?

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

Windmolens_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_info Hieronder zijn zeven gebieden weergegeven waar wordt gezocht naar geschikte locaties voor de extra windmolens (plus een extra gebied als er onvoldoende mogelijkheden blijken te zijn in de zeven gebieden).

V22_1 Kunt u per gebied aangegeven in hoeverre u het ermee eens bent dat daar mogelijk extra windmolens gerealiseerd worden in Amsterdam?

Havengebied en Brettenzone

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_1_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_2Noorder IJ-plas en havengebied stadsdeel Noord

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_2_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_3Noordrand A10

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_3_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_4IJburg, Sciencepark en Zeeburgereiland

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_4_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_5Gaasperplas en Diemerscheg

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_5_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_6Amstel III omgeving

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_6_toelichting Wilt u dat toelichten?

V22_7Amstelscheg

☐ 1 helemaal mee eens
☐ 2 mee eens
☐ 3 niet mee eens en niet mee oneens
☐ 4 mee oneens
☐ 5 helemaal mee oneens
☐ 6 weet niet, geen antwoord

V22_7_toelichting Wilt u dat toelichten?

Leeftijd Nu volgen nog enkele vragen voor de statistiek:
Wat is uw leeftijd?

Opleiding **Wat is op dit moment uw hoogst VOLTOOIDE opleiding?**
Als u in het buitenland een opleiding heeft gevolgd en u weet de Nederlandse variant daarvan, vul dat dan in. Anders kunt u de door u gevolgde opleiding in het tekstveld noteren.

☐ 1 geen opleiding afgerond
☐ 2 lagere school / basisschool, speciaal (basis) onderwijs
☐ 3 lager beroepsonderwijs (LBO, VBO, VSO, MBO niveau 1, praktijkonderwijs)
☐ 4 VMBO
☐ 5 MAVO, MULO, ULO
☐ 6 middelbaar beroepsonderwijs (MBO 2, 3 of 4)
☐ 7 HAVO, MMS
☐ 8 VWO, Gymnasium, Atheneum, HBS
☐ 9 hoger beroepsonderwijs (HBO), associate degree, hbo-bachelor, wo-bachelor
☐ 10 wetenschappelijk onderwijs / universiteit / master, hbo-master, wo-master, PhD
☐ 11 een andere (bedrijfs)opleiding of cursus, namelijk
☐ 12 geen antwoord

HHSAM Kunt u aangeven hoe uw huishouden is samengesteld?
Een huishouden is: (samen)wonen, eten, kosten betalen, slapen voor minimaal 4 nachten in de week en inclusief kinderen van 18 jaar en ouder

☐ 1 een persoon, alleenstaande
☐ 2 (echt)paar zonder kinderen (thuis)
☐ 3 (echt)paar met kind(eren) (thuis)
☐ 4 een ouder met kind(eren) (thuis)
☐ 5 twee volwassenen, zonder kinderen (thuis)
☐ 6 twee volwassenen, met kinderen (thuis)
☐ 7 drie of meer volwassenen, met kind(eren) (thuis)
☐ 8 drie of meer volwassenen, zonder kinderen (thuis)
☐ 9 anders, namelijk
☐ 10 weet niet
☐ 11 geen antwoord

V1Bent u huurder of eigenaar van uw woning?

☐ 1 ik ben eigenaar van de woning waarin ik woon
☐ 2 ik huur een sociale huurwoning van een woningcorporatie
☐ 3 ik huur een sociale huurwoning van een particuliere verhuurder
☐ 4 ik huur een vrije sector huurwoning van een woningcorporatie
☐ 5 ik huur een vrije sector huurwoning van een particuliere verhuurder
☐ 6 anders, namelijk
☐ 7 weet niet / geen antwoord

HHINK In dit onderzoek zijn we benieuwd of het huishoudinkomen invloed heeft op de uitkomsten. De volgende vraag stellen we dan ook enkel voor dit doeleinde.

In welke klasse valt het netto inkomen van uw huishouden?
Uitkeringen, pensioengelden, alimentatie en dergelijke zijn ook

inkomsten. Vakantiegeld, kinderbijslag, zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag en inkomen van kinderen jonger dan 18 jaar vallen niet onder het netto inkomen.

☐ 1 netto 750 euro per maand of minder
☐ 2 netto tussen de 751 en 1.750 euro per maand
☐ 3 netto tussen de 1.751 en 3.050 euro per maand
☐ 4 netto tussen de 3.051 en 5.000 euro per maand
☐ 5 netto meer dan 5.001 per maand
☐ 6 weet niet / geen antwoord

JUISTPCWat is uw postcode?

Opmerkingen In deze vragenlijst zijn verschillende onderwerpen aan bod gekomen. Wellicht zijn er onderwerpen die niet in deze vragenlijst aan de orde zijn geweest, maar waarover u wel graag iets kwijt zou willen. Ook suggesties voor verbetering zijn welkom. Deze kunt u hieronder
Beschrijven.

Dit waren alle vragen. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Door op 'Vorige' te klikken kunt u uw antwoorden bekijken. Door op 'Verzend' te klikken verzendt u uw antwoorden en sluit u de vragenlijst af. De vragenlijst kan hierna niet meer worden geopend.

Gemeente
Amsterdam

Onderzoek, Informatie en Statistiek

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

data.amsterdam.nl